

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

9^E JAARGANG

WOENSDAG 2 APRIL 1924

No. 431

INHOUD

	Blz.
INDUSTRIALISATIE VAN NED. O.-INDIË door <i>Prof. Mr. J. C. Kielstra</i>	302
De 5½ pCt. Ponden-leening van de Gemeente Amsterdam	303
Eenige gegevens omtrent de economische gevolgen van de Roerbezetting voor Nederland IV (Slot) door <i>D. J. Wansink</i>	304
Het belastbaar vermogen in 1914 en 1922 door <i>Mr. A. Veen</i> met naschrift door <i>Prof. Mr. A. van Gijn</i>	306
Rubber in 1923	308
De heer Sibinga Mulder en de Gevangenisnijverheid door <i>J. F. C. Nienhuis</i>	310
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Rijksconfierentie. Een nabetrachting door <i>Prof. Dr. P. Geyl</i>	311
MAANDLIJFERS:	
Rijkspostspaarbank	313
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	313
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	313—320
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*

Redacteur-Secretaris van het weekblad: *D. J. Wansink*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*

Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

1 APRIL 1924.

De geldschaarschte bleef ook deze week aanhouden en werd tegen de maandwisseling nog eerder grooter. Particulier disconto was dan ook vooral in het laatste gedeelte der week slechts zeer moeilijk te plaatsen en somtijds moest zelfs voor papier met drie handteekeningen nog iets boven het tarief van De Nederlandsche Bank worden toegestaan.

Het aanbod van call was zeer gering en had gisteren geheel opgehouden. Daarentegen was het aanbod van prolongatiegeld voldoende; de notering was bijna steeds 5 pCt. * *

In den weekstaat van De Nederlandsche Bank teekent zich duidelijk de invloed van de maandwisseling af. De post binnenlandsche wissels blijkt van f 233,4 miljoen tot f 254,2 miljoen te zijn toegenomen. Deze stijging, die uitsluitend de Hoofdbank en de Bijbank betreft, komt weder voor de grootste helft voor rekening van den Staat; het totaal der rechtstreeks bij de bank geplaatste schatkistpromessen

vertoont een vermeerdering van f 13 miljoen. De beleeningen geven een stijging van nagenoeg f 14 miljoen te zien, welke voor een belangrijk deel de agentschappen betreft en zowel de effectenbeleeningen als de goederenbeleeningen geldt.

De post papier op het buitenland en het renteloos voorschot aan het Rijk daalden resp. met f 600.000 en f 900.000. De voorraad zilveren munt blijkt met f 500.000 te zijn afgenomen. Van meer betekenis is, dat de goudvoorraad der bank een daling van f 12,5 miljoen te zien geeft. De veronderstelling ligt voor de hand, dat dit goud evenals bij vorige gelegenheden naar Amerika is gezonden ter versterking van de saldi der bank aldaar. Hierop wijst ook het feit, dat de post diverse rekeningen op de actiefzijde der bank met ruim f 10 miljoen is toegenomen.

De biljettencirculatie vermeerderde met f 39,6 miljoen. De rekening-courant saldi vertoonen een daling van f 10,8 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo stelt zich ruim f 19 miljoen lager dan verleden week.

* *

Na de hevige schommeling van Maandag was de wisselmarkt verder de geheele week vrij kalm. Franken waren aanvankelijk vrij sterk aangeboden zoodat Parijs voor 14,50 werd afgedaan; daarna ontstond weder iets meer vraag maar de koers bleef verder vrijwel gestabiliseerd op 14,80 à 14,85.

LONDEN, 29 MAART 1924.

Reeds Maandag verwachtte men in Lombard Street, dat de geldmarkt, welke de vorige week ruim genoemd kon worden, dit aanzien niet zou behouden. Inderdaad overheerschte Dinsdag reeds de vraag het aanbod aanzienlijk, daar aan den eenen kant groote belastingbetalingen moesten plaats vinden en aan den anderen kant geen Treasury Bills vervielen. De koers van daggeld liep dan ook op van 2 pCt. Maandags tot 3 pCt. in het midden van de week. Toen Vrijdag nu ook nog geld gevraagd werd voor leeningen tot begin April, werd een klein bedrag geleend bij de Bank of England tegen 4½ pCt. Vernieuwen van zeventdaagsche leeningen kostte 2½ pCt.

De discontomarkt was loom doch aan den vasten kant. Schatkistwissels werden toegewezen à £ 2.18.0,98 tegen £ 3.1.5,43 de vorige week. Deze koers is de laagste notering sinds de Bankrate op den 5den Juli 1923 tot 4 pCt. verhoogd werd, en slechts den 21sten September 1923 is de koers nog eens onder 3 pCt. geweest. 2 mnds. prima bankaccept 3¹/₁₆; 3 mnds. id. 3¹/₁₆—¹/₈; 4 mnds. id. 3⁸/₁₆; 6 mnds. id. 3⁵/₁₆—³/₈ pCt.

INDUSTRIALISATIE VAN NED. O.-INDIË.

Prof. Mr. J. C. Kielstra te Wageningen schrijft ons:

De industrialisatie van Ned.-Indië werd in de laatste nummers van dit weekblad besproken door den heer Sibinga Mulder en Ir. van Reygersberg Versluys.¹⁾ Hoewel het niet mijne bedoeling is mij in het debat tusschen de genoemde schrijvers partij te stellen — ik ben te weinig op de hoogte van de wijze, waarop men het vraagstuk in Indië heeft laten behandelen om te beoordeelen, of men langs anderen weg beter resultaten had kunnen verkrijgen — komt het mij toch voor dat eene beschouwing van meer algemeen economisch gezichtspunt zijn nut zou kunnen hebben.

De heer van Reygersberg Versluys meent dat de bevolkingsdichtheid van Java, die sterk toeneemt, oorzaak is, dat op dit eiland reeds veel te weinig bebouwbare oppervlakte zou zijn voor de hoofdzakelijk landbouwende bevolking. Afvloeiing naar andere eilanden blijkt niet mogelijk in een omvang, eenigszins evenredig aan den aanwas. Derhalve is er z.i. dringend behoefte aan vermeerdering van werkgelegenheid en aangezien de tijd voorbij is, waarin door den rubberboom, de voedselschaarschte in den oorlog en den na-oorlogsroes zooveel extra werkkrachten waren te plaatsen, komt het tekort aan werkgelegenheid voor degenen, die in den landbouw geen plaats meer vinden, weer duidelijk aan het licht. Tijdelijke nieuwe opleving in enkele cultures en in de tinmijnen brengen eenige verbetering voor het oogenblik, maar in wezen is het tekort er nog steeds.

Ter bestrijding van dit tekort en daarnaast wegens wenschelijkheden in verband met de betalingsbalans acht de schrijver industrialisatie dringend noodig. Hij acht, waar de natuurlijke voorwaarden voor het ontstaan eener industrie in Indië ongunstig zijn, steun voor de vestiging daarvan noodzakelijk en zegt dat men dus is gaan zoeken naar een passenden vorm voor dien steun.

Allereerst een vraag: Neemt de bevolking van Java onrustbarend snel toe?

Het Koloniaal Verslag van 1919 verklaarde, dat de theorie van Bleeker, die eene verdubbeling in 35 jaar aannam, nog slechts min of meer opging voor Besoeki, Kediri en de Vorstenlanden, waarbij echter dadelijk als verklaring ten aanzien van de eerste twee gewesten eene sterke immigratie wordt vermeld, terwijl voor het laatste gebied gedeeltelijk verbetering der administratie tot juister verzameling van gegevens leidde. In de meeste overige gewesten was de aanwas lang niet meer zoo sterk als voor 1900; in Bantam, Soerabaja en Passoeroean scheen stilstand of wellicht zelfs achteruitgang ingetreden, terwijl de cijfers voor Samarang, Rembang en Banjoemas niet veel gunstiger waren.

Het Verslag van 1921 geeft als resultaat van de telling in het voorafgaande jaar een totaal van 34.462.751 inlanders, waartegenover de in 1917 verzamelde administratieve gegevens een getal van 33.652.230 inlanders aanwijken. Neemt men ook hier eenige stijging aan door nauwkeuriger telling, dan is de natuurlijke toename toch niet van dien aard, dat zij dadelijk reden tot ongerustheid geeft.

Maar hoe dit zij, als de bevolking stijgt, is vermeerdering van het maatschappelijk inkomen noodzakelijk. Hierbij komt, dat, al is het welvaartspeil onder de Javanen de laatste twintig jaar gestegen, hunne behoeften in het algemeen nog gering zijn en op eene stijging hiervan, eene noodzakelijke vermeerdering van het maatschappelijk inkomen uit hoofde ook van een relatief welvaartstekort, dus met eenige waarschijnlijkheid ook te rekenen zal zijn.

Nu zijn wij zeer zeker nog niet aan de grens van mogelijke uitbreiding van inlandsche ontginningen. Het nog theoretisch mogelijke percentage van 70 per-

cent der tegenwoordige bebouwde oppervlakte, hetwelk, naar de mededeeling van den heer Van Reygersberg Versluys op 29 October 1918 in het Indisch Genootschap, hiervoor nog beschikbaar zou zijn, zal zeer stellig, gelijk hij ook opmerkte, in de praktijk niet bereikt worden, maar dat er voorshands nog uitbreiding mogelijk is, staat dan toch wel vast. En dan is er toch altijd nog intensivering van den landbouw mogelijk, die voor het minst een gedeelte geeft van de hogere opbrengst per bouw, welke de heer v. R. V. denzelfden avond verklaarde mogelijk te achten, nl. van 25 tot 60 pikol per bouw gemiddeld.

Maar bovendien bestaat er volstrekt geen noodzaak om altijd overal rijst te planten. Op de droge gronden worden nu al tal van gewassen verbouwd, die in de eerste plaats voor verkoop bestemd zijn en de cultures op de erven gaan hoofdzakelijk in dezelfde richting. De onderzoekingen van Van Moll in eenige desa's in het Pekalongansche hebben doen zien, hoe reeds jaren geleden een gedeelte der desa-bevolking hieruit zich een bestaan wist te scheppen. De klappercultuur in inlandsche handen is een tweede voorbeeld van zulk een handelsgewas. Laat ons toch niet vergeten, dat het niet gaat om bepaalde producten, maar om een waardevol product, dat op de markt begeerd wordt.

Maar al die handen dan, die ook na intensivering in den inlandschen landbouw geen plaats zullen vinden? Laat het waar zijn, dat slechts een deel van de beschikbare krachten in den landbouw, als die waarlijk een bedrijfskarakter zal gekregen hebben, te werk kan worden gesteld. Dan zullen echter de daarin wel werkzame personen de handen er meer dan vol aan hebben, te vol om zich, gelijk nu, met allerlei andere bezigheden te bemoeien. De maatschappij moet dien tengevolge van aard veranderen en zich veel meer differentieeren dan thans. Reeds hierdoor zullen allerlei werkzaamheden als afzonderlijk beroep beoefend kunnen worden, geheel in overeenstemming met den groei der samenleving. Waar de landbouw nog zooveel vooruitzicht biedt, is er zeker geen reden tot ongerustheid op het oogenblik.

Bovendien als de voedselschaarschte in den oorlog aan zooveel inlandsche krachten werk verschaffen kon, kan een voedselschaarschte in de toekomst, door andere oorzaken ontstaan, dit ook, en zoo goed als de rubberboom kan de opleving in andere cultures de vraag naar arbeidskracht doen toenemen. Een toename, die dan gezonder zal zijn dan die, welke aan den na-oorlogsroes te danken was. En dit alles prikkelt den export en heeft dus indirect een gunstigen invloed op de betalingsbalans.

Wat dit laatste argument betreft, inderdaad is het gewenscht op deze balans door export invloed te oefenen. Maar indien ooit, dan klemt het hier wel om te zorgen dat de waarde, die men exporteert, zoo groot mogelijk zij tegenover de kosten, die men bij de voortbrenging heeft te maken. Industrieën, die steun noodig hebben, zijn al het slechtste middel om in dit verband zijn doel te bereiken.

Het in het leven roepen van industrieën op Java verdient dan, gelijk in elk ander land, economisch slechts dan aanbeveling, indien de daarvoor noodige hoeveelheid kapitaal en de gebruikte arbeidskrachten in deze richting meer aan het maatschappelijk inkomen kunnen toevoegen dan bij aanwending op andere wijze. In het opstel van den heer v. R. V. is in geen deele angetoond, dat dit het geval zou zijn. Integendeel, uitdrukkelijk constateert hij, dat de bijzondere voordeelen, die men in de goedkope arbeidskracht soms aanwezig acht, in waarheid eene illusie blijken. Maar waarom dan die industrie forceeren? Waarom niet het buitenland tegen minimumprijzen laten leveren, wat men wensch en zelf produceren, wat het buitenland vraagt, d. z. juist voor de industrieel landen de agrarische voortbrengselen, waarvoor Java meer speciaal goede voorwaarden kan bieden? Als

1) [Nos. van 30 Jan., 6 Febr. en 5 Maart 11. — Red.]

waarlijk de consument waren eischt tegen prijzen, waarvoor alleen technisch zeer hoog staande fabrieken die kunnen leveren, dan doet men toch het verstandigst dien consument deze goederen van zulke fabrieken te laten betrekken en zijn eigen productie, waaruit hij ten slotte die waren moet betalen, te leiden in de richting, waarin zij het meeste aan waarde oplevert. Op des te voordeliger voet immers ruilt hij. Wat heeft hij aan de levering door fabrieken in het eigen land, als hij daar, behalve den prijs, in zijne belasting een subsidie moet betalen, onder welken naam dan ook?

Eindelijk nog het volgende: Als vaststaat dat vermeerdering van het maatschappelijk inkomen noodig is, zoo noodig, dat men zelfs met staatssteun eene fabrieksnijverheid in het leven zou willen roepen, is het dan niet al te inconsequent, indien men tezelfder tijd aan de landbouwnijverheid, als deze zich zou willen uitbreiden, belemmeringen in den weg legt?

Toch wijst een maatregel als geconstateerd en toegejuicht in het verslag van de Suiker-enquête-commissie, nl. om de rietcultuur in plaats van op een derde deel der sawahs in het vervolg slechts op een vierde deel toe te laten, zulks in het belang van den aanplant van voedingsgewassen, onmiskenbaar in deze richting. En op miskenning van de noodzakelijke economische ontwikkeling wijst niet minder haar bezwaar tegen een loop van zaken als zij in Kediri en Malang heeft kunnen constateeren, dat daar nl. de inlandsche rietcultuur van de droge gronden naar de sawahs werd verplaatst. Al zou men moeten toegeven, dat de suikercultuur betrekkelijk weinig vermeerdering van de vraag naar arbeidskrachten voor zichzelf medebracht, dan zou zij door de bedrijven, die door haar bestaan mogelijk of noodzakelijk worden, als het transportbedrijf en de scheepvaart, de verlevendiging van den tusschenhandel, allerlei richtingen doen openen aan zulke krachten, die werk zoeken mochten.

In deze richting wordt geen steun gevraagd. Wel een bewijs dat kapitaal en ondernemers zich hiertoe aangetrokken konden gevoelen, dat hier voorshands de natuurlijke richting voor de economische ontwikkeling, die voor de toeneming van het maatschappelijk inkomen noodzakelijk is, ligt. En hiermede vervalt een andere opmerking van den heer v. R. V., nl. dat men geen keuze meer zou hebben en de vestiging van een industrie, alleen met steun tot stand te brengen, de eenige uitkomst is. Vrijlating van den ondernemer als hij zelf een bepaalde richting blijkt te willen inslaan, begrijpen, dat ook binnen de Javaansche maatschappij in den landbouw veranderingen moeten plaats hebben, dat zij zelve zich differentieeren moet en haar rijstbouw voor onmiddellijke voedselvoorziening ten bate der producenten kan omzetten in bedrijfslandbouw voor de markt, schijnt mij althans een middel, dat nog wel eerst eens kon worden beproefd.

Het vraagstuk van de vestiging eener industrie in Indië maakt den indruk van te zeer alleen van technischen kant bezien te zijn en veel te weinig van economisch gezichtspunt. Ook de heer v. R. V. maakt in het hier bedoelde opstel den indruk op de economische zijde niet genoeg nadruk te leggen. Zijn opmerkingen over de reeds door medewerking van regeringszijde tot stand gekomen industriële ondernemingen wijzen althans in die richting.

Indien aan een wagonfabriek op Java geen behoefte bestond, kan men dit slechts zoo opvatten, dat Ned.-Indië voor zulk een fabriek geen voldoende afzetgebied kan vormen. Ik geef dit dadelijk toe, maar deze fabriek zou de betalingsbalans veel gunstiger beïnvloeden, als zij dan voor export kon werken. Maar dit kan zij evenmin. De voorwaarden waren voor de vestiging van zulk eene industrie op Java niet aanwezig. Maar in het betoeg van den heer v. R. V. zou eene opmerking verwacht mogen worden, dat men haar dan alleen maar wat krachtiger heeft te steunen, dan zal zij wel exporteeren.

En nu de papierfabriek te Padalarang. De schrijver verzekert, dat zij van groot nut zal blijken te zijn. Nu, voor dat nut betaalt men in Indië in 1924 dan ook ongeveer 7 ton. En men zal rijststroo, ampas en andere grondstoffen tot papier zien verwerken. Maar als hetzelfde kapitaal en dezelfde hoeveelheid arbeidskracht, die nu hierop zullen worden aangewend, eens in andere richting waren besteed, in eene richting, waarin zij geen 7 ton subsidie zouden hebben gevraagd, ware Indië er dan niet beter aan toe geweest?

Het is wel merkwaardig, dat alle toepassingen van den steun op een slecht resultaat zijn uitgelopen. In het groot bij deze twee fabrieken, in het klein, als men zich ging toeleggen op het verbeteren of vestigen van het inlandsche steen- en pannbakkersbedrijf, de touwslagerij, de aardewerkfabrikage, de zijde-industrie. Mag men onder die omstandigheden nog alleen aan een in een bepaald geval onjuiste of onrijpige toepassing van een overigens op zichzelf goed principe denken? Ik geloof veeleer, dat het meer dan tijd is om het beginsel zelf los te laten en voor de vestiging van economisch mogelijke industrieën te vertrouwen op de particuliere ondernemers, die ons, noch hier te lande noch in Indië, in den steek lieten, wanneer zij mogelijkheden zagen.

Ik zal mij niet mengen in den strijd of de in 1915 in Indië benoemde commissie door beter samenstelling betere resultaten had kunnen bereiken? Wel is het te betreuren, dat niet het departement van Landbouw als stellig nog het best, al is het ook nog onvoldoende, geoutilleerd en van personeel voorzien om deze zaak van algemeen economisch standpunt in studie te nemen, een overwegend invloed in deze zaken heeft gehad. In deze richting, onderzoek uit economisch gezichtspunt, ligt naar mijn oordeel voorloopig de kern der zaak. Dit uit het oog te verliezen, te meenen, dat de regeering iets kon tot stand brengen op economisch gebied, waarvoor de particuliere ondernemer zich niet beschikbaar stelde, is de fout geweest, die men in Indië heeft gemaakt. Men heeft vergeten, dat de regeering dan de belastingbetalers liet opkomen voor risico en verliezen, die dezen ondernemers te groot waren.

De Indische financiën zullen voorloopig wel terughouden van onberaden stappen in eene richting als hier zijn gedaan. Maar ook als deze tijd van noodwendige beperking eens achter ons ligt is het te hopen, dat men uit den uitslag van alle deze pogingen geleerd heeft. Ten sterkste meen ik te moeten opkomen tegen de meening van den heer v. R. V. als zou men bij beter financiële toestand weer op gelijke wijze proeven moeten nemen. Ook dan zal men, wil men niet bij elken achteruitgang van de financiën weer dadelijk vastloopen, allereerst uit economisch gezichtspunt de vraag, of kunstmatig scheppen van industrieën gewenscht is, moeten beoordeelen.

J. C. KIELSTRA.

DE 5½ pCt. PONDEN-LEENING VAN DE GEMEENTE AMSTERDAM.

Van geachte zijde schrijft men ons:

Deze leening maakt geen aangenamen indruk.

Weet de stad Amsterdam, hoeveel gulden zij voor de 2½ miljoen pond sterling zal ontvangen? Weet de stad Amsterdam, hoeveel gulden zij later voor betaling van rente en van aflossing voor het pond te betalen zal hebben? Misschien heeft zij zich den koers voor de te ontvangen ponden verzekerd, maar heeft zij dit niet gedaan, dan is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat zij eene afrekening zal ontvangen tot den koers, dien wij eenige maanden geleden gezien hebben, dus tot ongeveer f 11,30.

Laat ons niet pessimistisch zijn en veronderstellen, dat Amsterdam ontvangt £ 2.500.000 tot 94 pCt. (koers van uitgifte 96½ pCt. min bankiers- en andere kosten), dus £ 2.350.000 à f 11,50 = f 27.025.000.

Als nu in volgende jaren het Engelsch pond de pariwaarde weer bereikt, dan moet er jaarlijks aan rente betaald worden:

$\text{£ } 137.500 \text{ à } f 12,10 = f 1.663.750,$
wat 6,15 pCt. rente over de ontvangen $f 27.025.000$ beteekent.

Hierbij komt, indien de leening gemiddeld 30 jaar loopt, 1/30 van de 6 pCt., die bij de plaatsing onder pari verloren gingen, dus 0.20 pCt. per jaar, zoodat Amsterdam erop moet rekenen voor deze leening een rente van 6,35 pCt. te betalen.

Wie garandeert nu echter, dat het pond sterling in volgende jaren tegenover den Hollandschen gulden niet boven pari zal loopen? Als Staat en Stad niet een anderen weg inslaan, dan moet het pond boven pari waard worden. Hoeveel? Wie zal het zeggen. Laat ons hopen, dat Amsterdam later niet tot de ontdekking zal komen, dat deze leening haar 8 of 10 pCt. of wellicht nog meer kost; men heeft feitelijk geld geleend op conditie: rente nader overeen te komen.

Het is te wenschen, dat Gedeputeerde Staten van andere provincies dan Noord-Holland niet hunne goedkeuring zullen verleenen, indien andere gemeenten het voorbeeld van Amsterdam willen volgen. Anders komt de Hollandsche gulden in discrediet; voor dit gevaar mogen wij niet blind zijn.

Het leenen in het buitenland is publiekrechtelijken lichamen alleen geoorloofd ter afbetaling van buitenlandsche schulden en mag slechts geschieden in landen, wier valuta hooger en niet lager staat dan de onze. Moge men dit hier te lande in het oog houden!

S.

* *

[Naschrift: Zijn wij wel ingelicht, dan is de koers, welke Amsterdam krijgt, zeer belangrijk lager dan de hierboven veronderstelde van 94. Medegedeeld is, dat bij uitgifte de leening — die voor Londen een betrekkelijk klein bedrag vertegenwoordigt — in korten tijd meer dan volteekend werd, wat niet wegneemt, dat de notering op het oogenblik beneden den emissiekoers is.

Blijkbaar naar aanleiding der Amsterdamsche leening schrijvende over „desirable and undesirable loans” merkte de Times Zaterdag 11. op, dat de Londensche kapitaalmarkt op het oogenblik niet ruim genoeg is, om aan de vele aanvragen te voldoen en men derhalve bepaalde categorieën moet uitsluiten. Hiertoe behooren o.m. leeningen aan het buitenland ter stabilisatie of manipulatie der wisselkoersen. Ook de Amsterdamsche leening behoort volgens het blad tot de operaties, welke niet te Londen behooren te worden gefinancierd. „The interest and principal of the loan are no doubt perfectly safe, but we cannot afford the luxury of financing municipal building programmes in Amsterdam or any other foreign centre.” — Red.]

EENIGE GEGEVENS OMTRENT DE ECONOMISCHE GEVOLGEN VAN DE ROERBEZETTING VOOR NEDERLAND.

IV. (Slot).

De Rijnvaart.

In het voorgaande is reeds meer dan eens gebleken, dat in 1923 het goederenvervoer langs den Rijn scherp terugliep en wel om twee redenen. De eerste was het lijdelijk verzet, waardoor de productie in het Roergebied geheel of grotendeels werd stopgezet en het vervoer in hooge mate bemoeilijkt, aangezien den Duitschers door hun Regeering verboden was op eenigerlei wijze contact met de bezetters te hebben.

De tweede werd gevormd door die maatregelen der bezetters, waardoor de gunstige positie van den Rijn in haar tegendeel verkeerde en het vervoer vaak andere wegen zocht, buiten het bezette gebied om. Voor een groot deel gold het hier inbreuken op de vrije rijnvaart. Hierover zeide Prof. Van Ey-

singa in zijn rede voor de vergadering van de Nederlandsche Kamer van Koophandel voor Duitschland op 4 Maart jl. o.m.:¹⁾

„Er is verleden jaar een tijd geweest, dat er in het geheel geen vrijhavens meer langs den Rijn bestonden, met allen overlast, die het gevolg hiervan moest zijn en ook thans ontbreekt er aan het vrijhavensysteem nog wel het een en ander. Art. 14, dat alle faciliteiten elders ook op den Rijn voorschrijft, is dikwijls, ja zeer dikwijls overtreden geworden. Naast het toezicht op doorvoer, dat de acte kent, werden andere controlemiddelen, geheel buiten de acte om, geëischt; waar vroeger vrij verkeer bestond zonder meer, zagen wij nu overal controle op alles en nog wat, zelfs douanecontrole op zuiver binnenslandsch vervoer, de z.g. petit cabotage, een controle, die te onaangenaam gevoeld moest worden, waar zij met onvoldoende krachten werd uitgevoerd. Klachten over onvoldoende hulp in de havens waren legio, het optreden der militairen liet soms te wenschen; soms regende het kogels en altijd regende het verordeningen en voorschriften, die dan door de verschillende overheden langs den Rijn dikwijls zeer uiteenlopende toepassing vonden en maar al te dikwijls onmiddellijk in werking traden, zoodat de Rijnvaart erdoor werd overvallen, hetgeen dan weer leidde tot de aanhoudingen van Nederlandsche schepen bij geheele eskaders tegelijk, en zoozeer konden de plaatselijke overheden den zeer uitdrukkelijken wensch der bezetzende regeeringen, om de acte in al haar bepalingen te eerbiedigen, vergeten, dat materies, zooals die der schipperspatenten, die geregeld waren door de acte van 1868 zelf, nu opeens regeling vonden in de verordening der commissie van Coblenz. Men overdrijft waarlijk niet, wanneer men zegt, dat de Rijnvaart vroeger absoluut vrij was, voor zoover de acte geen scherp omschreven overheidstoezicht kende, maar dat men thans slechts kon varen bij de gratie eener vergunning van een overheid, die allermintst opgewassen was tegen de zware taak, die zij zichzelf had opgelegd.”

Bij de afzonderlijke behandeling van kolen, erts en granen bleek de werking van diversé dezer maatregelen reeds. In de hoogste mate hinderlijk was het heffen van een recht bij het verkeer door bezet naar onbezet gebied, hetgeen b.v. prohibitief was voor de graanvoorziening van Zuid-Duitschland via Rotterdam.

Het neergaand transit door bezet gebied, practisch mogelijk sinds Maart 1923, werd opnieuw getroffen, toen Duitschland in September de „Ausfuhrabgaben” van een groot aantal goederen ophief, doch de bezetters hén bleven heffen, waardoor de export van onbezet Duitschland, voorzover deze nog langs den Rijn geschiedde, zich daarvan afwendde en over Hamburg/Bremen werd gedirigeerd tot meerdere schade van het Nederlandsche doorvoer-apparaat.

Vervolgens worde nog melding gemaakt van de poging tot bevoordeeling van Antwerpen, door na het sluiten van de Micum-overeenkomsten bij export 100 pCt. cautie te eischen, behalve bij die via Aken-Antwerpen.²⁾

De toestand is echter geleidelijk aan beter geworden. Op 1 December 1923 werd het neergaand,

¹⁾ Verslag N. R. C.

²⁾ Einde October verscheen in de bladen een bericht, dat aan schepen, varende voor Belgische en Fransche rekening, 15 pCt. korting op de kanaalrechten op het Rijn-Herne kanaal werd toegestaan. De heer Brautigam roerde 18 Maart l.l. o.m. deze kwestie bij de behandeling der begroting van Buitenlandsche Zaken aan en sprak toen zelfs van vrijstelling van kanaal- en sluisrechten voor deze schepen. Minister van Karnebeek kon blijkbaar niet precies zeggen, hoe de vork in den steel zit. Hij antwoordde nl. het volgende:

„Dan is ook ter sprake gekomen de quaestie van het Rijn-Herne kanaal, in verband met de vraag, of en in hoever de vaart op dat kanaal zoodanig was ingericht, dat de Geallieerde Mogendheden daar eenige voordeelen zouden hebben. Ook die quaestie heeft een punt van onderzoek uitgemaakt bij de Nederlandsche Regeering. De indruk is, dat het gerucht, dat dienaangaande was ontstaan, niet gegrond is. Het punt heeft intusschen de verdere aandacht van de Regeering en men zal er op letten, ten einde te voorkomen dat de Nederlandsche belangen daar niet bij andere belangen achtergesteld zouden worden.”

8 Januari 1924 het opgaand transit door bezet gebied vrijgegeven¹⁾ en op 24 Januari l.l. kon het Departement van Buitenlandsche Zaken mededeelen, dat de cautië-regeling voor uitvoer langs den Rijn uit het bezette gebied was opgeheven.

Intusschen hebben de bezettingsautoriteiten de douanegrens te Dusseldorf gehandhaafd. De heer van Beuningen vestigde ter bovengenoemde vergadering der Nederlandsche Kamer van Koophandel voor Duitschland de aandacht op dit feit en Prof. van Eysinga verklaarde het in strijd met artt. 8 en 14 van de Rijnvaartacte. De toestand is thans deze, dat schepen behoorlijk ingeklaard te Emmerik en bestemd voor plaatsen in de Engelsche zône, te Dusseldorf moeten dedouaneeren i.p.v. zulks op de plaats van bestemming te kunnen doen. Is de stemming de Fransche zône, bezuiden de Engelsche, dan wordt te Dusseldorf alleen de lading zorgvuldig genoteerd en kan men met het stempel; „Vu à Dusseldorf, bon pour continuer le voyage”, de reis vervolgen. Uit de Engelsche zône door de Deutsche douanebeambten behoorlijk uitgeklaarde ladingen moeten zich te Dusseldorf nogmaals aan dezelfde formaliteiten onderwerpen. Altegader schadelijk oponthoud dus. Prof. van Eysinga verklaarde, dat de Nederlandsche Regeering nog geen wijziging in dit regiem had kunnen verkrijgen. Volgens mededeeling van Minister van Karnebeek op 18 Mrt. ll. in de Tweede Kamer zou de aangelegenheid op te thans aan den gang zijnde vergadering der Centrale Commissie voor de Rijnvaart nog eens ter sprake worden gebracht.

In welken omvang door dit alles het goederenvervoer langs den Rijn daalde, blijkt uit de statistiek der te Lobith in- en uitgeklaarde hoeveelheden, samengesteld voor het verslag der zoo juist genoemde Centrale Commissie en tevens gepubliceerd in dat van de Kamer van Koophandel te Rotterdam. De cijfers voor 1913, 1922 en 1923 zijn:

Jaar.	Ingeklaard (in tonnen van 1000 KG.)			Uitgeklaard (in tonnen van 1000 KG.)		
	op Rotterdam	op Amsterdam	op Belgische havens	van Rotterdam	van Amsterdam	van Belgische havens
1913	7.024.259 ¹⁾	975.090	6.180.452	15.739.983	556.683	2.892.689
1922	3.141.158 ¹⁾	685.965	3.096.903	8.453.736	220.658	1.567.687
1923	1.692.492 ¹⁾	387.694	691.150	5.752.486	108.091	715.078

¹⁾ Daaronder vlotverkeer 1913 2.370; 1922 583; 1923 nihil.

Het totale verkeer met Nederlandsche havens liep dus van 12.511.000 tot 7.940.000 d.i. met 4.571.000 ton of 37 pCt. terug.²⁾ Hiervan kwam 1.747.000 ton voor rekening van de inklingen, die met 46 pCt. daalden van 3.827.000 op 2.080.000 ton, terwijl de uitklaringen met 2.823.000 ton of bijna 33 pCt. van 8.683.000 tot 5.860.000 ton achteruit gingen. De totale achteruitgang trof Rotterdam voor 91 pCt., Amsterdam voor 9 pCt., met dalingen van resp. 4.150.000 en 420.000 ton.

Van belang is het na te gaan, hoe de verhouding tusschen Rotterdam en Antwerpen zich in het afgelopen jaar ontwikkelde. Vermeld werd reeds, dat bij het kolenvervoer deze haven in het nadeel kwam, doch haar aandeel in de graantransporten wat zag stijgen. De totale cijfers geven het verrassend resultaat, dat ondanks de pogingen, Antwerpen te bevoordeelen, de klap voor het rijnverkeer van deze haven, relatief gesproken, belangrijk harder aankwam dan voor het Rotterdamse, terwijl de daling in absolute cijfers voor Antwerpen ongeveer $\frac{1}{4}$ van die voor

¹⁾ D.w.z. dat men, mits aan de formaliteiten voldaan is, niet meer aangehouden wordt en geen rechten (voorzoover al niet eerder afgeschaff) meer worden geheven.

²⁾ Hoever wij van 1913 verwijderd zijn blijkt eveneens uit bovenstaande tabel. De totale in- en uitklaringen op en van Amsterdam en Rotterdam bedroegen toen 24.296.000 ton. Het vervoer in 1923 bedraagt hiervan juist 33 pCt.

Rotterdam bedraagt. Ging het verkeer naar en van laatstgenoemde haven achteruit van 11.595.000 ton in 1922 tot 7.444.000 in 1923, dus met 4.151.000 ton of 36 pCt., Antwerpen zag zijn rijnverkeer met niet minder dan 72 pCt. terugloopen, doordat het met 3.359.000 ton daalde van 4.665.000 tot 1.306.000 ton. Anders gezegd steeg het aandeel van Rotterdam in het totale Rijnverkeer der beide havens van ruim 71 pCt. in 1922 (11.595.000 ton bij een totaal van 16.260.000 ton) tot ruim 85 pCt. in 1923 (7.444.000 ton bij een totaal van 8.750.000 ton).

De daling voor Antwerpen is voor rond 2.000.000 ton het gevolg van minderen steenkolaanvoer. Verder spelen aarde, zand, leem en mergel, ijzer- en staalwaren en graan een belangrijke rol. Ook kalizouten (uit den Elzas) vertoonen een belangrijke daling, nl. van 333.000 op 83.000 ton. Uit het voorgaande bleek reeds, dat de daling voor Rotterdam voor het allergrootste gedeelte op rekening komt van granen, steenkolen en erts.

De cijfers van de in- en uitklaringen te Lobith vertoonen het volgende beeld:

(In duizenden tonnen laadvermogen van 1000 KG.)

	Inklaringen	Uitklaringen
1922 totaal	10.362	13.242
1923 totaal	6.143	8.504
Daarvan		
Januari	678	1.057
Februari	386	763
Maart	299	540
April	250	472
Mei	285	377
Juni	487	554
Juli	493	706
Augustus	536	825
September	577	769
October	569	826
November	633	803
December	950	813

Januari is ten deele nog een normale maand. In

Februari en Maart was de toestand geheel wanhopig. Na April beginnen de inklingen, na Mei de uitklaringen omhoog te gaan, welke stijging tot het einde van het jaar vrijwel ononderbroken doorgaat, ten deele veroorzaakt door de belangrijke kolentransporten naar boven.

Vrijwel denzelfden loop als de Lobithsche cijfers vertoonen die van het laadvermogen der rijnschepen, welke de sluisen bij Amsterdam in het Merwedekanaal passeerden. In binnen- resp. buitenwaartsche richting passeerde in 1923 836.000 en 317.000 ton tegen 1.240.000 en 566.000 in 1922.

De gevolgen van de scherpe daling van het te vervoeren quantum goederen zouden voor de Nederlandsche rijnvaart hoogst nadeelig geweest zijn, indien daartegenover hetzelfde aanbod van scheepsruimte als in 1922 gestaan had. Dit was echter niet het geval, daar de Deutsche rijnvaart reeds bij het begin van het lijdelijk verzet op order van de Deutsche Regeering geheel werd stopgezet. De Fransche en Belgische rijnschepen werden door de Duitschers natuurlijk zooveel mogelijk geboycot, terwijl hier nog bij kwam, dat het grootste gedeelte der Fransche vloot met Duitschers bemand was, die bij het uitbreken van het lijdelijk verzet van de schepen deserteerden. Zoo was de Nederlandsche rijnvloot tijdens het lijdelijk verzet practisch de eenige, die het verkeer met Rotterdam/Amsterdam bediende. Het schijnt intusschen, dat

dit voordeel de vervoerdaling niet kon compenseeren, al was het verkeer met Nederlandsche schepen in de maanden Juni, Juli en Augustus levendig en werd toen meer dan eens schaarschte aan laadruimte gerapporteerd.

Na het beëindigen van het lijdelijk verzet bleef een opleving aanvankelijk uit. De desorganisatie was te groot. Daarbij kwamen de finale ineenstorting van de markt, de hierboven reeds genoemde handelspolitieke maatregelen der bezetters en het weder in de vaart komen van de Deutsche rijnvloot, die de spoeling dun maakte. De daghuur, die in de week van 9—15 September voor groote schepen ongeveer 2 ct. bedroeg, daalde in de week van 25 Nov.—1 Dec. op 1½ à 1¼ ct. Die voor kleine schepen kon zich vrijwel handhaven. Eerst na het sluiten van de Micum-overeenkomsten was een bescheiden opleving merkbaar, die zich in Januari iets accentueerde. Met name het ertsvervoer vertoonde nog geen opleving van betekenis. Het stukgoederenvervoer over den Rijn wordt daarentegen in de laatste maanden ten nadeele van Hamburg/Bremen bevorderd door de hooge Deutsche spoorvrachten.

Wat het doorsnee- vrachtenpeil per traject voor massa-goederen gedurende het geheele jaar aangaat, in het eerste kwartaal 1923 was dit in het algemeen wat hooger, in het tweede en derde lager dan, in het vierde ongeveer gelijk aan dat van de overeenkomstige perioden van 1922. Bij den langeren duur der reizen door de vele te vervullen formaliteiten en het vooral in de eerste maanden van 1923 veelvuldige onverwachte oponthoud, wijst dit in het algemeen op bij 1922 vergeleken ongunstige resultaten.

De schade van oponthoud onderweg trof n.l. de reeders, indien een vast bedrag per traject was overeengekomen; voeren de schepen in daghuur, hetgeen gedurende het lijdelijk verzet in het algemeen het geval was, dan was de schade voor de eigenaren van de lading. De daghuur was intusschen meestal beneden hetgeen een behoorlijke vracht wordt genoemd. Volgens reeders is 1923, op een enkele uitzondering na, voor de rijnvaart dan ook een slecht jaar geweest.

De Nederlandsche sleepvaart ondervindt op den Rijn zware concurrentie van Fransche booten, die de steenkolen ongeveer f 10 per ton goedkoper krijgen dan hun mededingers, hetgeen een zeer belangrijk verschil in de exploitatiekosten beteekent. Op de reorganisatie der Internationale Sleepdienst-Maatschappij, waarvan de bezetting de directe aanleiding was, werd reeds gewezen.

D. J. WANSINK.

HET BELASTBAAR VERMOGEN IN 1914 EN 1922.

Bij de algemeene beschouwingen over de Staatsbegroting voor het dienstjaar 1924 is o.m. besproken de vraag of het z.g. volksvermogen tijdens den oorlog is verminderd dan wel vermeerderd. Daarbij is men uitgegaan van het vermogen, dat op 1 Mei 1914 en op 1 Mei 1922 voor de vermogensbelasting is aangegeven, zijnde resp. in ronde cijfers f 7680 miljoen en f 12323 miljoen. De afgevaardigde Wijnkoop heeft in de vergadering van 12 Februari 1924 op dit laatste bedrag het indexcijfer voor de groothandelsprijzen toegepast en kwam dan per slot nog tot eene vermeerdering van 10 pCt. Prof. van Gijn maakte hier- tegenover eene andere berekening, waarbij hij kwam tot eene vermindering van 23 pCt. Later heeft de Minister van Financiën verklaard, dat uit een onderzoek van zijne ambtenaren was gebleken, dat er eene achteruitgang kon worden aangenomen van 20 tot 25 pCt. Hoe de ambtenaren dit laatste percentage hebben becijferd blijkt uit de rede van den Minister niet. Wel is uit het door den heer van Gijn gesprokene af te leiden hoe hij tot de vermindering van 23 pCt. gekomen is. Hij zeide n.l. in de vergadering van 21 Februari 1924: (Handelingen 1923/24, pag. 830).

„Op 1 Mei 1922 viel onder de vermogensbelasting 12,323 miljoen. Om te kunnen vergelijken met 1914 moet

daar een en ander af. Ten eerste is er onder 1050 miljoen aan crisisschuld. Voor de bezitters is dit vermogen, maar van nationaal standpunt niet. Want tegenover deze vordering, die eenige tienduizenden Nederlanders als vermogen opgeven, staat een schuld van de Staat, d.i. van alle belastingschuldigen, die daarover rente betalen in den vorm van belasting en voor het Leeningsfonds. Die contribuabelen mogen dat niet als schuld van hun vermogen aftrekken bij de aangifte voor de vermogensbelasting. Het is dus van nationaal standpunt schijnvermogen. Van de andere nationale schuld geldt dat niet, want die werd aangegaan voor werken, die een actief vormen, dat de Staat bezit”.

„In de tweede plaats werd het onroerend goed in 1922 anders geschat dan in 1914. Ik reken hiervoor zeer matig, de ambtenaren van de registratie hebben het mij gezegd, 1275 miljoen, dat het nu hooger is geschat door de andere methode van schatting”.

„In de derde plaats hebben wij het feit, dat de grens van f 16.000,—, waarbij de vermogensbelasting begint, een andere betekenis had in 1922 dan in 1914. Die f 16.000,— staan gelijk met ongeveer f 11.000,— vermogen in 1914. Nu worden al die menschen, die toen vrij waren, thans wel in de belasting aangeslagen. Daarvoor reken ik 250 miljoen. Na aftrek van deze drie punten, die ik te zamen stel op 2575 miljoen, houd ik over 9750 miljoen. Door daarop toe te passen een indexcijfer van 150, het groothandelsindexcijfer van 1 Mei 1922, kom ik tot een nationaal vermogen op 1 Mei 1922 van 6.5 milliard, in geld van het jaar 1921 ¹⁾ uitgedrukt. Dat was in 1914 7680 miljoen, dus nu is het 1180 miljoen of 15 pCt. minder. Als ik daarbij in rekening breng de toeneming van de bevolking, dan kom ik tot de conclusie, dat per hoofd der bevolking in dezelfde geldsoort het vermogen op 1 Mei 1922 bedroeg f 930, tegen f 1213 in 1914, of 23 pCt. minder. Ik herinner er aan dat het hier alleen gaat om de cijfers van de vermogensbelasting; het volksvermogen, dat daar buiten valt, is allicht in dezelfde mate afgenomen”.

Is deze redeneering nu juist? Mij dunkt van niet. Men heeft daarbij in de eerste plaats in het oog te houden, dat, zooals de heer van Gijn in het slot van zijne beschouwing zelf heeft opgemerkt, het hierbij alleen gaat om de cijfers van de *vermogensbelasting*, wat heel wat anders is dan het *volksvermogen* of het z.g. *nationaal* vermogen, waarover in den loop der discussie ook is gesproken. De eerste hebben alleen betrekking op de personen, die op 1 Mei 1914 en 1922 minstens een reëel kapitaalbezit hadden van respect. f 13.000,— en f 16.000,—. Daarnaast heeft men het geheele volksvermogen, waarbij dus bovendien nog rekening moet worden gehouden met allerlei kapitaal, dat niet door de vermogensbelasting wordt getroffen, alzoo dat van personen, die niet worden aangeslagen, omdat zij minder hebben dan het belastbaar minimum, verder het bezit van stichtingen, kapitaal in de doode hand, het privé vermogen van de Kroon, enz. Ten slotte is er dan nog het nationaal vermogen, waarbij rekening moet worden gehouden met de bezittingen en schulden van den Staat en de publiekrechtelijke lichamen. Ieder die zich wel eens met deze zaak heeft bezig gehouden weet, dat het geheele volksvermogen zeer moeilijk en het nationaal vermogen in het geheel niet met juistheid kan worden vastgesteld, omdat ons teveel gegevens ontbreken. Bij het nationaal vermogen komt nog de speciale moeilijkheid, dat het zeer bezwaarlijk is om de reële waarde vast te stellen van de verschillende werken, die voor geleend geld zijn tot stand gebracht. Voor de vermogensbelasting beschikt men echter over meer gegevens en uit de vergelijking van de cijfers over verschillende jaren zijn zeker conclusies te trekken over den welstand vóór en na den oorlog, mits men steeds voor oogen houdt, dat het hier betreft het privé bezit van particulieren, berekend naar de werkelijke waarde op 1 Mei van een zeker jaar.

Uit een en ander volgt m.i. dat de heer van Gijn terecht op het cijfer van 1922 de rectificatie heeft aangebracht, die het gevolg is van de wetswijziging omtrent de vaststelling der waarde van het onroerend

¹⁾ Hier is blijkbaar bedoeld 1914.

goed. Inplaats van het vermogen in 1922 daarmede te verminderen lijkt het mij echter beter om dat van 1914 te vermeerderen, aangezien dit laatste werkelijk te laag blijkt te zijn geweest. Men houde dan echter wel in het oog dat men werkelijk de mindere waarde in 1914 moet bijtellen en niet b.v. die van 1918 of later. Ik wil echter graag aannemen dat de heer van Gijn juist is ingelicht en alzoo het bedrag van 1914 verhoogden met de door hem opgegeven f 1275,— miljoen en stellen op f 8955,—.

Moet nu op het bedrag ad f 12.323 miljoen in 1922 nog f 1050 miljoen aan crisisschulden worden gekort, omdat dit „schijnvermogen” zou zijn? M.i. in de eerste plaats al niet, omdat het vrij wel vast staat, dat de obligatiën, die tot dekking van de crisisschuld zijn uitgegeven, niet alle in het bezit zijn van de aangeslagenen in de vermogensbelasting. Maar vooral ook niet, omdat zij voor de bezitters wel degelijk kapitaal vormen, dat zij elk oogenblik in waardevolle objecten kunnen omzetten, tot onderpand van een geldleening kunnen doen strekken enz. Het is voor hen, tot de waarde op 1 Mei, evengoed vermogen als een aandeel in eene goede industriële onderneming, een pandbrief of een huis. Dit staat, zooals bekend, in verband met de omstandigheden, dat de waarde van eene schuldvordering nu eenmaal niet alleen afhangt van het bezit van den debiteur, maar ook van zijn credietwaardigheid. Met verschillende andere baten, die bij de vermogensbelasting worden opgegeven is dit evenzoo. De heer van Gijn erkent dit trouwens zelf wanneer hij zegt: „voor de bezitters is dit vermogen” en daarop komt het hier alleen aan, omdat wij hier niet de waarde van het nationaal vermogen, maar dat van de aangeslagenen in de vermogensbelasting onderzoeken. Dat de belastingschuldigen die schuld van den Staat, waarvoor zij rente en aflossing als belasting opbrengen, niet mogen aftrekken is nog al vanzelf sprekend; het komt trouwens heel vaak voor dat een vordering, die als actief voor de vermogensbelasting wordt opgegeven, niet in het passief der aangifte van den schuldenaar voorkomt, eenvoudig, omdat deze laatste niet aangeslagen, een rechtspersoon of een buitenlander is, enz. Ten slotte zou men, indien men hethierbedoelde „schijnvermogen” zou willen elimineeren, tevens na moeten gaan of dan ook in 1914 niet eene vermindering moest worden toegepast b.v. wegens Russische fondsen, welke veelal ook voor improductieve uitgaven dienden en in elk geval een veel minder solieden debiteur vertegenwoordigden dan de Nederl. crisisobligaties.

Ook ten opzichte van de toepassing van het indexcijfer van groothandelsprijzen op het vermogen van 1922 moet ik met de heeren Wijnkoop en van Gijn van oordeel verschillen. Deze cijfers hebben evenals die der kleinhandelsprijzen betrekking op het prijsverloop en worden gevonden door op verschillende tijdstippen de gemiddelde prijzen te vergelijken van een aantal gebruiksgoederen (meestal levensmiddelen). Het roerend en onroerend bezit, dat voor de vermogensbelasting wordt aangegeven bestaat echter uit kapitaal-goederen, die niet bestemd zijn om te worden verbruikt, maar om zelf inkomen af te werpen. Omtrent de prijsschommelingen van deze kapitaal-goederen bestaan vrijwel geene gegevens. Vast staat evenwel, dat deze waardefluctuaties aan geheel andere wetten zijn onderworpen dan die der consumptiegoederen. In verband met het hierbedoelde verschil kan worden gebracht de economische wet, dat een stijging van de kosten van het levensonderhoud niet altijd in verband behoeft te staan met inflatie, terwijl omgekeerd inflatie altijd duurte tengevolge heeft. Het eerste is hier het geval, wat onder meer blijkt uit de omstandigheid, dat de prijzen van het goud in 1922 sedert 1914 niet noemenswaardig gestegen zijn (1914 indexcijfer 100, 1922 : 104)¹⁾, terwijl toch de prijzen van verschillende consumptiegoederen thans

¹⁾ Zie de Jaarcijfers 1922 (uitg. Januari 1924) blz. 107.

nog aanmerkelijk hooger zijn dan voor den oorlog. Wanneer men dus een waarde van f 8955 miljoen in 1914 vergelijkt met f 12323 miljoen, dan mag men dit laatste hoogstens verminderen met $\frac{4}{104}$ of 3,85 pCt. en niet met $33\frac{1}{3}$ pCt. zooals is gedaan, omdat men in dit laatste geval eene belangrijke inflatie zou aannemen, die inderdaad niet heeft plaats gehad. Past men die korting van 3,85 pCt. nog op het vermogen van 1922 toe, dan kan men m.i. met een gerust hart zeggen, dat het totaal vermogen der in de vermogensbelasting aangeslagenen in goudgulden uitgedrukt was: in 1914 f 8955 miljoen en in 1922: f 11849 miljoen, alzoo een toeneming van f 2894 miljoen. Per aangeslagene was dit in 1914 f 86000.— en in 1922 f 73000.— en per hoofd der bevolking in 1914 f 1412.— en in 1922 f 1672.—.

Uit het bovenstaande volgt tevens dat een eventuele waardedaling van het kapitaalbezit vrijwel geheel in het vermogen van 1922 is verdisconteerd. Met een voorbeeld is dit gemakkelijk op te helderen. Een rentenier, wiens geheele bezit bestaat uit f 100.000,— geplaatst op het $2\frac{1}{2}$ pCt grootboek, gaf dit in 1914 aan tot een bedrag van ± f 66000,—, en in 1922 tot ± f 53000,—. Een $4\frac{1}{2}$ pCt. pandbrief van een goede hypotheekbank in 1914 tegen ongeveer f 1000,—, in 1922 f 890,— enz. Daarnaast staat natuurlijk het verschijnsel, dat een vermogen van b.v. f 100.000,— aangeslagen in 1922, aan revenuen meer zal opbrengen dan een dergelijk vermogen opgegeven voor 1914.

Ik heb gemeend goed te doen het bovenstaande onder de aandacht van de belangstellenden te brengen, omdat ik een sterk vermoeden heb, dat het vermogen naar den toestand van 1 Mei 1923 en 1 Mei 1924 nog wel een daling zal vertoonen en dit dan in verband met de in de Tweede Kamer gehouden beschouwingen tot de pessimistische opvattingen aanleiding zou geven. Niet dat ik het resultaat van mijne berekeningen nu zoo rooskleurig vind, maar het aannemen van eene achteruitgang van 20 pCt. in 1922 vergeleken met 1914 lijkt mij toch onjuist.

ALB. VEEN.

Naar aanleiding van het bovenstaande schrijft Prof. van Gijn ons het volgende:

De opmerkingen van den heer Veen hebben mij niet overtuigd, dat mijn becijfering onjuist zoude zijn. Men kan m.i. slechts van meening verschillen over de vraag, of de slotopmerking in mijn rede, strekkende, dat het volksvermogen, dat buiten de vermogensbelasting valt, allicht in dezelfde mate is afgenomen als het volksvermogen dat onder die belasting valt, juist is.

De heer Veen gaat accoord met mijn in rekening brengen van de gewijzigde regeling der aangifte van het onroerend goed. Natuurlijk had ik de rectificatie ook kunnen aanbrenge door verhooging van het totaal belastbaar vermogenscijfer van 1914; doch dan had ik in mijn systeem daarvoor slechts f 1.275.000 gedeeld door 1.5 (het indexcijfer van 1922 tegenover 1914) dus slechts f 850 miljoen mogen nemen; en niet gelijk de heer Veen doet het bedrag, dat naar mijn — zeker zeer matige — raming in geld van 1922 méér aan vermogen is aangeslagen dan in dat jaar volgens de waardeeringswijze van 1917 en vroegere jaren zoude geschied zijn. Uit den aard der zaak geeft mijne vergelijking van het totale volksvermogen (voorzoover dat onder de vermogensbelasting valt) geheel het zelfde eindresultaat of ik aan het vermogen van het jaar 1914 f 875 miljoen toevoeg dan wel van dat van 1922 1.275 miljoen aftrek.

De heer Veen komt op tegen het bedrag van 1050 miljoen, dat ik van het volksvermogen aftrek omdat het maar schijnvermogen is; het gaat om de obligatiën van de *crisisleeningen* sedert het begin van den oorlog aangegaan. Ik trek dat bedrag af, omdat wij hier met een vordering van het eene volksdeel op het andere te maken hebben; waarbij zich het ge-

val voordoet, dat wel de schuldeischers het bedrag daarvan als bezitting opgeven, doch dat dit door de schuldenaren (dat zijn, niet juridisch maar economisch gesproken, de belastingschuldigen) niet van hun vermogen wordt en ook niet en mag worden afgetrokken op hun aangifte gelijk bij andere vorderingen het geval is. Zijn betoog, dat het toch vermogen is van de eigenaren der obligatiën, kan ik voorbijgaan; we hebben hier niet over individueel vermogen; elke binnenlandsche vordering is individueel vermogen doch geen volksvermogen, wijl er een binnenlandsch negatief vermogen (schuld) tegenover staat, die voor de vermogensbelasting in aftrek komt. Dat geldt niet in twee gevallen:

a. als de binnenlandsche schuldenaar niet onder de vermogensbelasting valt (te klein vermogenssaldo heeft of wel een privaatrechtelijke rechtspersoon is, die niet onder die belasting valt). Ik geef den heer Veen toe, dat wie alleen het volksvermogen bespreekt, dat onder de vermogensbelasting valt, ook weleens private vorderingen zou moeten aftrekken, omdat de schuldenaar niet onder die belasting valt en dus zijn aftrek niet tot uiting komt. Maar ik heb geen reden om aan te nemen dat de fout die men, doordat men dat niet doen kan, maakt voor 1922 naar verhouding anders is dan voor 1914; zoodat de vergelijking er niet door geschaad wordt;

b. als een publiekrechtelijke rechtspersoon de schuldenaar is. Intusschen mag men aannemen, dat bij gewone leeningen van rijk, provincie en gemeente tegenover de vordering van de obligatiehouders een gelijk bezit van de publiekrechtelijke toe-komen te staan, dat dus, als die vorderingen loef- of afnemen, de publiekrechtelijke schuldenaren in gelijke mate rijker of armer worden aan bezittingen. Men kan in gewone tijden ten onzent aannemen dat staat, provincie en gemeente per saldo ongeveer veel of minder rijker worden, dat hun bezit ongewoon toe- of afneemt naar gelang hun schuld toe- of afneemt. Het bedrag waarmede sedert 1914, het eerste vergelijkingsjaar, de vorderingen van Nederlanders op de publieke lichamen zijn toegenomen anders dan ter zake van de crisisleeningen en een straks te noemen andere uitzondering, geeft vrijwel de weerspiegeling van het bedrag, waarmede de bezittingen van die lichamen zijn toegenomen. Andere reële ¹⁾ toeneming van het Overheidsbezit kan men kwalijk in noemenswaardige mate veronderstellen. Tegenover de *crisisleeningen* staat echter geen vermeerdering van het bezit van den Staat; de opbrengst is dadelijk verteerd en de rente komt dus niet uit dat, wat grooter Staatsbezit in een of anderen vorm opbrengt, maar moet komen uit de zakken van de eigenlijke schuldenaren, de belastingschuldigen.

Ik erken alweer, dat de obligatiën van crisisleeningen die in handen zijn van lieden, die niet onder de Vermogensbelasting vallen, niet in mindering behoren te worden gebracht, wijl wij alleen rekenen met het volksvermogen, dat wel onder de vermogensbelasting valt.

Erken ik dus per saldo op één punt te pessimistisch te zijn geweest, daar staat tegenover, dat wij tamelijk zeker zijn dat de veronderstelling, dat het Overheidsbezit in gelijke mate toeneemt als de gewone (niet-crisis) overheidschulden, althans in één opzicht voor de jaren 1914-1922 niet opgaat.

Van de toeneming van de gewone Staatsschuld tusschen 1914 en 1922 in totaal ongeveer f 900 miljoen is wellicht f 600 miljoen gebezigd om in de duurste tijden en onder de kostbaarste omstandigheden arbeiders- en middenstandswoning te bouwen. Men becijfert zeker niet te hoog als men aanneemt, dat de bezittingen, die ons volk ter zake thans meer heeft dan in 1914 wel een paar honderd miljoen minder vertegenwoordigen dan de Staatsschuld daarvoor

¹⁾ Wel toeneming van de waarde in goudgeld of in papiergeld uitgedrukt.

aangegaan. Voor die, zeg f 200 miljoen geldt hetzelfde als voor de crisis-schulden, er staat geen nieuw bezit tegenover.

Ik twijfel niet, of deze factor, welken ik in mijn zeer globale berekening in de 2e Kamer niet in rekening bracht, weegt op tegen de fout, die de Heer Veen mij met eenig recht verwijt.

Ten slotte het in berekening brengen van het indexcijfer van 1922. Men kan er over twisten, of wellicht bij de berekening van indexcijfers ook moest getracht worden, om de wisselende prijzen voor het gebruik van onroerend goed in aanmerking te brengen; doch de tegenstelling van den Heer Veen, dat indexcijfers slechts voor verbruiksartikelen gelden en niet voor vermogen en roerende of onroerende kapitaalgoederen, lijkt mij volstrekt onhoudbaar. De prijzen van de zaken, die dienen om verbruiksgoederen voort te brengen, hangen ten nauwste samen met de prijzen van de verbruiksgoederen zelf. De toepasselijkheid der indexcijfers treedt ook duidelijk in het licht bij vermogensverbruik of vermogensvorming. Als men f 1000 van zijn vermogen besteedt voor verteringen of wel voor f 1000 verteringen achterwege laat om vermogen te vormen, dan zal het niemand ontgaan, dat men in het eerste geval aan f 1000 vermogen minder heeft om verteringen te dekken en in het tweede geval minder verteringen behoeft na te laten om f 1000 vermogen te vormen, wanneer de prijzen van dien aard zijn dat men met 1.5 gulden gemiddeld nog slechts kan koopen wat men vroeger voor een gulden kocht. En met dezelfde rente van f 100.000 heeft men thans veel kleiner reëel met f 100.000 in 1914, wat toch beduidt dat men thans met f 100.000 in de vermogensbelasting opgegeven, reëel nog maar $\frac{2}{3}$ zoo rijk is als in 1914.

De prijzen van het goud in papiergeld van eenig land uitgedrukt, hebben met de zaak, al zeer weinig te maken. Waar, zooals in Amerika, en eenigszins ook nog in de zeer valutasterke landen als Engeland en Nederland, de prijzen nog geheel of nagenoeg geheel *goudprijzen* zijn — d.w.z. de waarde van goederen in goud uitgedrukt wordt, daar wil een indexcijfer van 150 juist zeggen, dat men thans met b.v. 6.048 gram goud (een Hollandsch gouden tientje) nog slechts koopt wat men in 1914 voor 4.036 gram goud kocht. En in landen waar het goud tegenover papiergeld 14.000-voudige waarde (Oostenrijk) of biljoenvoudige waarde kreeg, speelt de waarde van het goud tegenover de goederen slechts een betrekkelijk kleine rol bij de indexcijfers. In elk geval worden in Nederland, thans zoowel als in 1914, de prijzen uitgedrukt in papieren guldens (die in 1914 gelijk waren met goudguldens). Wil men de waardeverandering van onze papierengulden in aanmerking nemen, dan wordt mijn becijfering iets gunstiger voor het jaar 1922. Doch dit schijnt mij wel verdisconteerd in het feit dat ik het indexcijfer voor 1922 aan den lagen kant nam.

De term nationaal vermogen werd door mij met volksvermogen dooreen gebruikt. De eerste term te gebruiken voor het vermogen van den Staat lijkt mij onjuist, want de Staat en de Natie zijn niet hetzelfde; het staatsvermogen is een deel van het nationaal vermogen; mocht het negatief zijn, zooals ik waarschijnlijk acht, dan komt het in mindering van het nationale vermogen, berekend uit het vermogen van alle leden der nationale gemeenschap.

VAN GRIJN.

RUBBER IN 1923.

Onze medewerker schrijft:

Het afgelopen jaar heeft in het teeken gestaan van productiebeperking. Zooals in het vorig jaarverslag (zie E.-S.B. van 18-4-'23) vermeld, werd in de Engelsche koloniën het zogenaamde „Stevenson Scheme” ingevoerd, hetgeen praktisch neerkwam op een gedwongen beperking van den rubberoogst. Of

deze beperking een succes was, zullen we in dit overzicht buiten beschouwing laten, evenmin zullen we de thans weer brandende kwestie aanroeren, of het wenschelijk is, dat ook in Nederlandsch-Indië een dergelijke productiebeperking wordt ingevoerd. Wij willen slechts de feiten en cijfers geven en trachten, dit zoo objectief mogelijk te doen.

Reeds aanstonds ontmoette het „Stevenson Scheme” in het voornaamste verbruiksland, de Vereenigde Staten van Amerika een groeiend verzet, een verzet dat weliswaar aan hevigheid in den loop van 1923 heeft ingeboet, maar dat tot op heden nog niet geheel is overwonnen. Voornamelijk de bekende bandenfabrikant Firestone en de automobielfabrikant Ford bleken onverzoenlijk en stelden alles in het werk, hun landgenooten te overtuigen, dat Amerika het niet noodig had miljoenen dollars meer te betalen aan Engeland voor hun grondstoffen. De delegatie van Engelsche rubberplanters, welke in het begin van Januari naar Amerika vertrok om daar op uitnoodiging van de „Rubber Association of America” met de grootste verbruikers te beraadslagen over de mogelijke gevolgen van de „Restriction Bill” keerde bevredigd in Februari naar Engeland terug, doch spoedig zou blijken, dat Firestone zijn anti-restriction campagne niet opgaf. Er werd zelfs op zijn aanstichting door Mr. Hoover, Secretary of Commerce, een commissie benoemd, met uitgebreide bevoegdheden, welke tot taak kreeg, de mogelijkheid van rubberaanplant in de Philippijnen te onderzoeken. Ofschoon ervaren planters hiervan dra de onmogelijkheid trachtten te bewijzen en men er zich in Engeland en Nederland allermint bevreesd over toonde, bewijst het toch, hoezeer ook bij het Amerikaansche Gouvernement de wensch bestaat, zich wat betreft de voorziening van rubber van vreemde mogendheden onafhankelijk te maken.

De groote meerderheid der Amerikaansche rubberconsumenten ziet den toestand evenwel anders in en legt zich bij de ingevoerde oogstbeperking neer. Men overweegt, dat het wenschelijker is, zich ook in de toekomst van geregelde aanvoeren te verzekeren tegen matige prijzen dan gedurende enkele jaren abnormaal lage prijzen te forceeren, die ten gevolge hebben, dat plantages verlaten worden en nieuwe aanplantingen achterwege blijven, waarvan op den duur weder een tekort aan rubber met abnormaal hooge prijzen het gevolg zou zijn. Stabiliteit in prijs is in hun oogen verreweg te verkiezen boven groote marktschommelingen. Voorts is bij een toenemend verbruik geregelde uitbreiding der aanplantingen noodzakelijk, hetgeen slechts mogelijk zal zijn, indien het daarin gestoken kapitaal rentegevend blijkt te zijn.

Hier reiken dus planters en verbruikers elkaar de hand en hebben zij gemeenschappelijke belangen. Geen wonder is het dan ook, dat de Engelsche planters geen pogingen onbeproefd lieten de zwakke plaatsen te versterken in het systeem, waarmede zij hun doel hopen te bereiken. Verbeteringen werden in den loop van het jaar in de uitvoerende bepalingen van het Stevenson Scheme aangebracht, ten einde het veelvuldig smokkelen van rubber tegen te gaan, terwijl eveneens streng werd opgetreden tegen fraude in de opgaven der estates. De zwakste plek in de restriction-veste bleek echter Nederlandsch-Indië te zijn. De Engelschen moesten in het afgelopen jaar al spoedig ondervinden, dat hun front niet gesloten is, zoolang de Nederlandsche planters zich niet aan hun zijde geschaard hebben wat betreft de beperking van hun rubberoogst en zij lieten dan ook geen gelegenheid voorbijgaan de Nederlandsche collega's te overtuigen van de noodzakelijkheid van aaneensluiting. De meerderheid der Nederlandsche producenten blijft echter principieel gekant tegen elke kunstmatige oogstbeperking, zooals ook uit verschillende artikelen in dit tijdschrift is gebleken, en tot op heden mocht het den Engelschen producenten niet gelukken, zich

de medewerking der Nederlanders te verzekeren.

Zeer ongelegen kwam het den voorstanders van de restrictie, dat juist door de hoogere prijzen de productie van de zoogenaamde bevolkingsrubber in Nederlandsch-Indië op onrustbarende wijze bleef toenemen. Aangenomen mag worden, dat deze toename bijna zoo groot is als de vermindering der productie in de Engelsche koloniën.

De *rubberprijs*, die gedurende Januari tengevolge van overdreven verwachtingen, welke men van de productiebeperking koesterde, snel opliep (van 1 s. 2 $\frac{1}{4}$ d. begin Januari tot 1 s. 6 $\frac{1}{4}$ d. eind Januari) kon zich op deze hoogte niet handhaven. Begin Februari begonnen de prijzen geleidelijk te dalen tot ca. 1 s. 4 d. in April toen de groote verschepingen uit Oost-Azië een flauwe stemming veroorzaakten en de prijzen vrij scherp verder daalden tot 1 s. 1 $\frac{1}{2}$ d. in Juni. Er volgde een herstel tot 1 s. 4 d. per lb. in Augustus, welke herstel weder gevolgd werd door een gestadig zakken der prijzen tot 1 s. 1 d. in October. Daarna volgde tot eind December een periode van kleine schommelingen in de buurt van 1 s. 2 d., op welken prijs de markt sluit.

De *productie* toont in zijn geheel genomen een kleine vermindering tegen die van het jaar 1922 en heeft naar raming iets minder dan 400.000 tons bedragen, waarvan ca. 27.000 tons wilde rubber (Para en Congo). Juiste productie-statistieken worden nog niet gepubliceerd, doch op grond van de uitvoercijfers, welke wel nauwkeurig bijgehouden worden, komt men, rekening houdend met de *vermoedelijke* voorraden in de productielanden, tot vrij zuivere gegevens betreffende de productie. Deze is wat *plantage-rubber* betreft als volgt te verdeelen:

	1923	1922
Malakka	175.000 tons	213.000 tons
Ceylon	35.000 „	47.500 „
Nederlandsch-Indië	133.000 „	99.500 „
Indo China	5.000 „	4.000 „
Britsch-Indië	6.500 „	4.800 „
Andere Plantages		
(Serawak, Congo enz.) ..	13.500 „	10.200 „
Totaal Plantage-rubber ..	368.000 tons	379.000 tons
en wat betreft wilde rubber		
Brazilië	21.500 „	21.700 „
Congo enz.	4.500 „	3.500 „
Totaal Productie	394.000 tons	404.200 tons

Tegenover een afname van productie van ca. 50.500 tons in Malakka en Ceylon staat, zooals uit bovenstaande cijfers blijkt, een toename van circa 33.500 tons in Nederlandsch Indië. Voor het grootste gedeelte komt deze toename op rekening van de bevolkingsrubber, gelijk onlangs de Heer Rutgers, Directeur van het Departement van Landbouw te Buitenzorg, in een persgesprek naar voren bracht. Daarbij noemde hij de volgende interessante cijfers, waaruit de geweldige vlucht, die de bevolkingsrubber gedurende de laatste jaren heeft genomen, ten duidelijkste blijkt: productie in 1917.. 4.500 tons
 „ „ 1918.. 5.000 „
 „ „ 1919.. 13.000 „
 „ „ 1920.. 10.000 „ } slechte marktprijzen
 „ „ 1921.. 6.000 „
 „ „ 1922.. 25.000 „
 terwijl voor 1923.. 45.000 „ verwacht werd.

De *verschepingen van Plantage rubber* uit de productielanden zijn als volgt (in tons van 1000 KG.):

	1923	1922
Malakka	185.800 tons	214.500 tons
Ceylon	37.500 „	47.800 „
Java	33.300 „	31.700 „
Sumatra O.K.	47.500 „	41.200 „
Overige Buitengewesten ..	55.900 „	31.100 „

Voor Malakka werden de netto uitvoercijfers genomen, d. w. z. de totale export werd verminderd met de uit andere landen (hoofdzakelijk Nederlandsch-Indië) aangevoerde hoeveelheid. Voornamelijk bestaat deze rubber uit bevolkingsrubber, welke slechts pri-

mitief bereid is, veel water en vuil bevat en in fabrieken te Singapore en Penang tot een beter product crepe of sheets wordt afgewerkt. Deze rubber is dus reeds opgenomen onder de uitvoercijfers van Nederlandsch-Indië.

De verschepingen van *rubber latex* vonden gedurende 1923 voornamelijk plaats vanaf Sumatra en bedroegen circa 1.900.000 gallons à $4\frac{1}{2}$ Liters. Bijna de geheele hoeveelheid ging naar de Vereenigde Staten.

De *zichtbare voorraden* zoowel in Europa als in de Vereenigde Staten namen belangrijk af en bedroegen eind December in Engeland (London en Liverpool) circa 66.500 tons tegen circa 81.000 tons in 1922. De voorraden in Amerika bedroegen op hetzelfde tijdstip volgens de statistiek van de Rubber Association of America totaal circa 73.000 tons (fabrikanten 53.700 tons, handelaars 19.300 tons) tegen 89.700 tons in 1922 (fabrikanten 71.900 tons, handelaars 17.800 tons.)

De voorraden op het vasteland van Europa zijn betrekkelijk gering en spelen ter vergelijking een ondergeschikte rol. Betreffende de voorraden in de afscheeplanden zijn geen voldoende betrouwbare gegevens te verkrijgen.

Consumptie: Uit de bovenstaande cijfers volgt dat behalve de geheele nieuwe productie bovendien nog een hoeveelheid van ruim 31.000 tons door de industrie werd verbruikt.

Het *wereldverbruik* kan derhalve op ongeveer 425.000 tons gesteld worden. Hiervan gebruikten, eveneens volgens de statistieken van de Rubber Association of America, de Vereenigde Staten 305.500 tons — tegen 283.000 tons in 1922 — terwijl de totale invoer circa 288.000 tons bedroeg. De rest van de wereld gebruikte dus circa 119.500 tons waarvan Engeland en Frankrijk elk 27 à 28.000 tons voor hun rekening namen. Het verbruik van Duitschland was tengevolge van de valuta-verhoudingen en de groote malaise, welke gedurende het afgelopen jaar in de industrie heerschte, belangrijk kleiner dan in 1922, terwijl Skandinavië nog niet op volle kracht werkte. Rusland en Italië gebruikten daarentegen meer, evenals Canada.

Evenals vorige jaren komt verreweg het grootste gedeelte van het rubbergebruik op rekening van de automobiellindustrie en het is uit den aard der zaak wederom de auto-industrie in de United States, welke de meeste aandacht vraagt.

De productie van motorvoertuigen bedroeg in 1923

ruim 4.000.000 stuks tegen
2.575.000 „ in 1922
en 1.668.000 „ „ 1921,

terwijl ruim 34.000.000 stuks buitenbanden werden afgeleverd tegen circa 30.700.000 stuks in 1922.

De *Nederlandsche rubbermarkt* volgde wat den loop der prijzen betreft hoofdzakelijk de Londensche en New-Yorksche markten. Vooral de notering op laatstgenoemde markt was hier van belang met het oog op de groote zaken op levering, welke werden afgesloten op fob. Indië conditie's, en waarvan de bestemming grootendeels Amerika is. Uit den aard der zaak speelden ook de wisselkoersen, met name die van den dollar, een belangrijke rol. — Groote omzetten op levering vonden vooral plaats in het begin van het jaar, doch de dalende beweging werd slechts aarzelend door de diverse cultuurondernemingen gevolgd, zoodat in Maart en April weinig omging. — In Mei was de handel levendiger, doch de zomermaanden waren als gewoonlijk stil, totdat ten slotte de herfstmaanden weer wat meer leven brachten. Daarentegen was de laatste maand van het jaar uiterst stil met een zeer gering omzetcijfer. Meer en meer gaan de rubbermaatschappijen ertoe over, geheele of gedeelten van oogsten vooruit te verkoopen, wanneer de markt hun gunstig lijkt, waardoor natuurlijk het aanbod van loco rubber uit de eerste hand beperkt blijft. De

maandelijksche inschrijvingen te Amsterdam hebben daardoor hun belang verloren en de aldus aangeboden hoeveelheid bedroeg slechts 474 tons tegen 2230 tons in 1922.

De totale aanvoeren in Nederland bedroegen in 1923 ca. 7000 ton Plantage rubber en ca. 350 ton wilde rubber (tegen in 1922 resp. 7800 en 350 tons).

De uitvoeren bedroegen circa 6730 tons Plantage rubber (waarvan ca. 2330 tons naar Amerika) en 450 tons wilde rubber (in 1922 resp. 11.200 tons en 400 tons). De voorraad op 31 December 1923 was 2880 tons tegen 3400 tons in 1922.

De omzetten op de termijnmarkt te Amsterdam waren wederom bevredigend en bedroegen 6947 $\frac{1}{2}$ tons Crêpe en 117 $\frac{1}{2}$ tons sheets (tegen resp. 4652 $\frac{1}{2}$ tons en 367 $\frac{1}{2}$ tons in 1922).

DE HEER SIBINGA MULDER EN DE GEVANGENISNIJVERHEID.

De heer J. F. C. Nienhuis, Hoofd van het Gevangeniswezen in Nederlandsch-Indië, te Weltevreden, schrijft ons:

In de „Economisch-Statistische Berichten” van 5 December 1923 is onder het opschrift „In en om de Indische Begrooting” het eerste gedeelte opgenomen van een felle aanklacht van den heer J. Sibinga Mulder, oud-Directeur van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel in Ned. Oost-Indië, tegen de Indische Regeering.

Na het een en ander verteld te hebben van misstanden, welke hij bij zijn eigen departement heeft aangetroffen, zegt de heer Sibinga Mulder verder:

Maar hoe ziet het er bij de andere departementen uit? Hoe bij dat der Gouvernements-Bedrijven, waartoe o.a. de S.S. behoort en bij dat der B.O.W.? Zou het daar beter zijn? Ik betwijfel het zeer, gesteld al, dat de betrokken departementschefs de schuldige ambtenaren op zij zouden willen zetten. En bij Justitie wat betreft de gevangenisnijverheid? Ik vond eens eene groote nieuwe installatie voor de bereiding van klappervezel in eene gevangenis opgesteld in eene streek, waar weinig klappercultuur was en de bevolking de klapperdoppen met vezel voor andere doeleinden gebruikte. Dies werd die installatie niet gebruikt.

Uit het laatste gedeelte van deze aanhaling kan niets anders gelezen worden, dan dat in een gevangenis een geheel nieuwe installatie voor de bereiding van klappervezel en het spinnen van cocos-garen bedrijfsklaar stond opgesteld, doch niet gebruikt kon worden, omdat er geen klapperdoppen te krijgen waren.

Welke lezer zal durven twijfelen aan de juistheid van dit verhaal? Immers de heer Sibinga Mulder, oud-Directeur van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel schrijft: „Ik vond eens... enz.”

En toch is de gegeven voorstelling van zaken onjuist en raakt de bewering „Dies werd die installatie niet gebruikt”, kant noch wal. Hoe was dan de ware toestand?

In de tweede helft van de maand Juli 1922, dus betrekkelijk kort voor zijn aftreden als Hoofd van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, heeft de heer Sibinga Mulder een reis gemaakt door Java ter bezichtiging van eenige takken van Europeesche en Inlandsche nijverheid. Hij heeft toen tevens een 4-tal gevangenis voor Inlanders bezocht, waarin op eenigszins beduidende schaal de gestraften met ambachtswerk worden bezig gehouden.

In een dier gevangenis en wel die te Pekalongan, waren, kort vóór het bezoek van den heer Sibinga Mulder plaats had, de machines voor de ontvezeling van klapperbasten en het spinnen van cocosgaren uit Europa ontvangen. Opgesteld waren die machines nog niet, de electriche beweegkracht, het drijfwerk, kortom alles wat noodig was om die machines te laten werken, moest nog worden aangebracht en was zelfs op den dag van het bezoek nog niet geleverd.

Als oud-administrateur van een suikerfabriek, moet een en ander door den heer Sibinga Mulder wel dege-lijk zijn opgemerkt, ook al zou het hem door den be-rijfsleider of den gevangenisdirecteur niet verteld zijn. Het is hem dan ook inderdaad niet ontgaan, want in het door den heer Sibinga Mulder aan de Regeering uitgebracht verslag over zijne reis, waarin ook melding wordt gemaakt van het bezoek aan de Pekalongansche gevangenis, schrijft hij o.m.:

Men heeft thans voor de mechanische ontvezeling der sepet (klapperbast) en voor het mechanisch verspinnen machines aangeschaft, welke nog niet in gebruik zijn genomen.

Toen de heer Sibinga Mulder zich aan het schrijven zette van zijn artikel „In en om de Indische Begroo-ting” en daarin plaats gaf aan zijne beschuldiging, dat de nieuwe installatie voor de bereiding van klappervezel en het spinnen van cocos-garen niet gebruikt werd omdat de klapperbasten niet in voldoende hoe-veelheid te krijgen waren, was hij zeer goed op de hoogte van de werkelijke reden van het nog niet in werking zijn dezer installatie.

Is het eerlijk en een gewezen Departementshoofd waardig, op dergelijke wijze als voorlichter van het publiek op te treden?

Hoe weinig de door mij gewraakte uitlating van den heer Sibinga Mulder in overeenstemming is met zijn eigen bevinding en zijn vroegere verklaring, kan nog blijken uit hetgeen hij in zijn aan de Regeering uitgebracht verslag van zijn hoogerbedoelde reis, als zijn eindconclusie neerschrijft. In dit in zeer waar-derenden toon gesteld verslag staat aan het slot:

Hoewel begrijpelijkerwijze aanmerkingen te maken zouden zijn is toch de algemeene indruk, die van de zeer uiteenlopende gevangenisbedrijven werd verkregen deze, dat het Gevangeniswezen reden heeft trotsch te zijn op hetgeen tot stand werd gebracht.

Zou een dergelijk gunstig testimonium zijn ge-geven indien ergens een geheel nieuwe bedrijfsklaar opgestelde installatie voor de bereiding van klapper-vezel en het spinnen van cocos-garen was aangetrof-fen, die niet gebruikt werd, omdat de grondstof niet in voldoende hoeveelheid kon worden verkregen?

Overigens kan de heer Sibinga Mulder gerust zijn, ook nadat de nieuwe installatie in werking kon wor-den gesteld was steeds de aanvoer van klapperbast ruim voldoende, om geregeld aan den gang te blijven. Tegen den zeer billijken prijs van nog geen ¼ cent per klapperbast, franco gevangenis Pekalongan, kunnen desgevensch 200.000 stuks per maand verkregen worden. De klapperonderneming Pesantren alleen levert hiervan al 50.000 stuks klapperbasten tegen f 6 per 1000 stuks franco gevangenis Pekalongan.

De cocos-matten, vloerkleeden, loopers enz. ver-vaardigd in de gevangenis te Pekalongan hebben door hunne stevigheid en sierlijke afwerking een gun-stige reputatie en vinden veel aftrek. De inzendingen op de Jaarbeurs te Bandoeng, op de Jaarmarkt te Pekalongan en den Pasar Gambir te Weltevreden trok-ken het vorige jaar algemeen de aandacht en deden de bestellingen van alle kanten toestroomden.

Over export van cocos-touw naar omliggende lan-den en naar Nederland worden reeds onderhandelin-gen gevoerd.

Nog veel meer zou over deze inderdaad zeer belang-wekkende gevangenis-industrie te vertellen zijn, doch waar dit schrijven slechts de strekking heeft de on-juiste voorstelling van zaken van den heer Sibinga Mulder recht te zetten, meen ik hiermede te kunnen volstaan.

J. F. C. NIENHUIS.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE RIJKSCONFERENTIE.

Een nabetrachting.

Prof. Dr. P. Geyl te Londen schrijft ons:

Het is niet zoo laat als het lijkt om een nabetrach-ting te leveren over de Rijksconferentie, al heeft die

ook al ettelijke maanden geleden plaats gehad. Want het belang van die vergadering en haar besluiten is grootendeels bepaald door de politieke gebeurtenissen die er op gevolgd zijn en waarvan de volle draag-kracht nu pas recht aan 't licht komt.

Men kan veilig zeggen, dat in heel de reeks van conferenties, die in 1887 begonnen is, deze van 1923 de minst geslaagde is. Zij heeft hard gewerkt, zij is op gewichtige punten tot overeenstemming gekomen. Maar de ontbinding van het Engelsche Lagerhuis en de daarop gevolgde regeeringswisseling hebben alles overhoop geworpen. Men kan betwijfelen of de pre-ferentie-politiek op den duur het wezenlijke belang van de Rijks-eenheid gediend zou hebben, men kan daarom de stultificatie van deze Conferentie als een geluk voor het Britsche Rijk aanzien, in weerwil van de oogenblikkelijke crisis, die zij in de onderlinge ver-houding van zijn deelen teweegbrengt en van het dis-crediet, waarmee zij heel het instituut van de Rijks-conferentie bedreigt. Maar bezien van het oogpunt der conservatieve partij, die nu eenmaal in preferentie geloof, moet achteraf Baldwin's *coup de tête* niet alleen om het onheil, dat hij over de partij gebracht heeft, maar vooral ook om den schok, dien hij aan de Rijksconstitutie heeft gegeven, een roekeloos wanbe-drijf genoemd worden.

Vóór dat de conferentie begon, geloofde eigenlijk niemand — en ik schreef u ook in dien geest — dat de regeering er in ernst aan denken zou om aan den aandrang, die van de dominions te verwachten was om een preferentie-stelsel in te voeren, toe zou geven. De feiten leken te duidelijk. Daar was Bonar Law's belofte vóór de verkiezingen van December 1922, dat een conservatieve meerderheid geen protectionisme zou beteekenen. Daar was bovenal de onomstootelijke waarheid, dat aan de begeerten van de dominions slechts voldaan kon worden, als men levensmiddelen of grondstoffen voor de nijverheid wilde gaan belas-ten, en wie kon denken dat men daartoe een poging zou wagen! Maar de koloniale eerste-ministers kwa-men gewapend met het vaste voornemen om eindelijk van de gunstige conjunctuur, dat zij een conserva-tieve regeering aan het bewind troffen, te profitee-ren. Alleen de Canadees schijnt zich van pressie oef-enen onthouden te hebben. Canada heeft minder dan een van de andere dominions te verwachten van een Rijkspreferentie-stelsel, want zijn voornaamste uit-voer, graan, kan er toch niet onder vallen. Boven-dien stond de Canadeesche regeering in het eigen land te zwak om met veel gezag in Londen te kunnen spreken en de heerschende strooming is in dat gewest juist weinig imperialistisch, juist zeer geporteerd voor de verst denkbare doorvoering van autonomie, van het beginsel van zelfstandigheid en gelijkberech-tigheid. Het is duidelijk, dat de dominion-staatsman, die er in de eerste plaats op uit is om zich als baas in eigen huis te doen erkennen, er moeilijk sterk bij de regeering van het moederland op aan kan dringen dat zij ten gerieve van de dominions en in het belang van de Rijkseenheid haar eigen fiscaal stelsel wijzi-gen zou.

Het heeft zelfs niet weinig bevreemding gewekt, dat de andere premiers, die toch ook van inmenging in hun zaken niets weten willen, zich aan die over-weging zoo weinig gestoord hebben. Enkel hun heftig verlangen naar bescherming van hun invoer op de Engelsche markt kan dit verklaren. Bruce, de eerste-minister van Australië, heeft den aanval ter confe-rentie geleid, maar Massey van Nieuw-Zeeland was niet minder ijverig, enkel maar minder bekwaam. Zelfs Smuts heeft, tot algemeene verbazing, in Afrika teruggekeerd, en toen het verpletterende bericht van Baldwin's nederlaag aan de stembus en het optreden van een arbeidersregeering bekend werd, — zelfs Smuts heeft toen een rede gehouden, waarin hij trachtte de nieuwe regeering aan de toezeggingen van haar voorgangster te binden. Dit was inderdaad een wonderlijke opvatting van de constitutioneele positie

der Rijksconferentie. Dat een parlement, hetzij van het moederland of van een dominion, gehouden zou kunnen worden om besluiten van de conferentie uit te voeren nog vóór het ze bekrachtigd heeft, dat was nog nooit vernomen, en hoe lijnrecht druischte dat in tegen de theorie, die juist in de dominions altijd gehuldigd is, dat de conferentie aan geen enkel recht van de onderscheiden parlementen van het Rijk te kort mag doen!

Intusschen is het ongetwijfeld waar, dat de conferentie slechts vruchtbaar werken kan en vertrouwen inboezemen, wanneer er eenige zekerheid bestaat, dat geen eerste-ministers er toezeggingen zullen doen, die zij niet houden kunnen. Men kan in het onderhavige geval aan Baldwin dus met recht verwijten, dat hij met de inter-imperiale samenwerking een gevaarlijk spel heeft gedreven. Maar men kan van zijn opvolgers niet verwachten, dat zij om verwachtingen, door hem opgewekt te vervullen, een stelsel zullen gaan invoeren, dat hun voorkomt met de belangen van hun eigen land strijdig te zijn. Het eigenaardige van het geval is, dat Baldwin niet gedacht schijnt te hebben, dat Bonar Law's belofte van 1922 hem het nakomen van zijn beloften ter conferentie verbodt. Hij heeft aan de dominion-premiers het uitdrukkelijk voorbehoud niet gemaakt, dat zijn preferentie-politiek eerst nog door de Engelsche kiezers zou moeten worden goedgekeurd. Pas nadat het besluit van de conferentie onvoorwaardelijk bekend gemaakt was, kwam Baldwin met de rest van het protectie-program, de rest, die met Rijkspreferentie niet te maken heeft, en daarover heeft hij de verkiezingen laten loopen. Vandaar dat er onder de dominion-premiers waren, die het plotselinge ontbindingsbesluit dadelijk met leede oogen zagen. De Rijksconferentie ging nog vóór ze goed en wel voorbij was in verkiezingsgerucht te loor, en toen de resultaten van de verkiezingen bekend werden, bleken de resultaten van de conferentie erin ten ondergegaan. Smuts' ergernis, al was ze inconstitutioneel uitgedrukt, was dus begrijpelijk genoeg.

En natuurlijk is in de dominions, vooral zoals ik al aanwees, in Australië, Nieuw-Zeeland en Zuid-Afrika, de teleurstelling, dat men de voorgestelde preferentie nu toch zal moeten missen, scherp. Smuts hoopte, dat boomgaarden de plaats van de goudmijnen, als die uitgeput raken, zouden kunnen innemen, was Zuid-Afrika maar eenmaal voor zijn vruchten zeker van de Engelsche markt. Vruchten, wijnen, visch, — 't was toch nog zoo heel belangrijk niet, 't werd ook maar voor een begin aangezien. En nu men het zonder zal moeten stellen, ontbreekt het in de dominions niet aan verstandige menschen, die betoogen, dat het niet aangaat om over kwesties van dezen aard de samenwerking met het moederland te bederven. Ja, wij hebben nu uitingen van de Australische en Nieuw-Zeelandse pers te lezen gekregen, waaruit blijkt, dat de opinie in die landen volstrekt niet zoo eensgezind protectionistisch is als men hier ten tijde van de conferentie wel meende, — of beter gezegd, dat men er de bezwaren voor Engeland van een protectionistische politiek zoo slecht niet inziet. Er is, blijkt nu, op het beleid van Bruce en Massey vrijwat kritiek geoeffend. Men heeft het afgekeurd, dat zij zich in een binnenlandsche Engelsche kwestie zoo onomwonden partij hebben gesteld. Men is er zich niet onbewust, dat het eigen protectionisme met dat van het moederland moeilijk te verzoenen is: want de jonge industrieën van de dominions (vooral van Canada) willen tegen de Engelsche industrie zoo goed als tegen andere beschermd worden en staan hulpeloos zonder bescherming. Men weet er ook, dat men zich bezwaarlijk beroepen kan op de preferentieele rechten, die men aan Engelschen invoer al toestaat, want behalve dat die in de meeste gevallen niet zoo aanzienlijk zijn dat de Engelsche producten er tegen de binnenlandsche een kans door krijgen, men staat toch bij Engeland in het krijt, zoolang dat de kosten van

de Rijksverdediging bijna geheel op zijn schouders draagt. Het prikkelde de liberalen hier niet weinig, dat Bruce en Massey, toen zij in het land waren, op vrij hoogen toon een tegenprestatie voor die oude preferentieele rechten eischten. Er blijkt nu, dat zij zoo sprekende zich ook aan de afkeuring van hun eigen pers bloot stelden.

Dit alles neemt niet weg, dat de conferentiemethode een klap heeft gehad en dat voor het oogenblik de goede verhoudingen binnen het Rijk lijden onder onaangename controversies en polemieken. Daar heeft het beginsel van Rijkspreferentie trouwens altijd aanleiding toe gegeven, maar het is ditmaal toch vooral de breuk in de continuïteit van de Londensche politiek, waar de ellende vandaan komt. Het gaat nu zoo ver, dat er in Australië over gepraat wordt om een tolconventie met eenig ander land te sluiten, — vrij hersenschimmige plannen overigens, want men ziet niet goed, dat Frankrijk of de Vereenigde Staten (die twee worden genoemd) zich om Australischen invoer veel opofferingen zouden getroosten. En erger misschien nog dan de tarievenkwestie is de kwestie van Singapore. Het schijnt nu wel vast te staan, dat de regeering van Macdonald met de uitvoering van dat plan niet zal voortgaan. Iets anders was nauwelijks te verwachten, want niet alleen de arbeiderspartij, maar ook de liberalen hadden zich zoo stellig tegen de verkwisting en het provocatief karakter van de onderneming uitgelaten, dat het kabinet met een geduchte rebellie in het Lagerhuis te rekenen gehad zou hebben, als het den tegenstand van Lord Beatty niet had aangedurfd. Maar tegelijk is het zeker, dat dit besluit een hoogst onaangename indruk in Australië zal maken en het is heel wel mogelijk, dat Bruce, die voor geen klein gerucht verwaard is, daar openlijk uiting aan zal geven.

In ieder geval is dus op de twee groote punten van preferentie en verdediging het werk van de conferentie ongedaan gemaakt. En nu wat het derde groote punt, van een gemeenschappelijke buitenlandsche politiek, aangaat? Daar heeft de conferentie niets tot stand gebracht. Niets blijvends althans. Zij heeft een gelegenheid geschonken tot uitwisseling van gedachten over den te volgen koers, maar ook daar heeft de verandering van personen, die er zoo vlak op gevolgd is, het nut ervan grootendeels uitgewischt. En aan de machinerie tot het plegen van overleg tusschen de conferenties in heeft deze conferentie niets toegevoegd. Een middel om de dominions op het practische dagelijksche beleid van de buitenlandsche zaken van het Rijk eenigen invloed te geven, heeft zij niet gevonden. Zooals voorzien was, wilden de dominions zelf van geen gevolmachtigde vertegenwoordigers in Londen weten: dat laat hun najver op hun zelfstandigheid niet toe. In de practijk is het nog altijd zoo, dat de regeering van het moederland de buitenlandsche politiek voor heel het Rijk voert.

Daarover is sedert de conferentie in de koloniale pers heel wat geschreven. Ten deele in een berustenden geest. Zoolang wij, is dan gewoonlijk de rede-neering, nog zoo weinig bijdragen in de kosten van de Rijksverdediging, kunnen wij niet verwachten, dat men veel aandacht zal schenken aan onze wenschen op dit gebied. Ten deele echter ook in een geest van verzet. Niet alleen de Hertzogieten in Zuid-Afrika, ook de Australische arbeiderspartij (nu in de oppositie) vestigt de aandacht op de gevaren, waarin de buitenlandsche politiek van Engeland de dominions kan meeslepen. Een leider van die partij heeft gezegd, dat de volgende Australische verkiezingen zullen loopen over de vraag: „verkeert Australië onvermijdelijk in oorlog, als Engeland een oorlog verklaard heeft?”

Dit zijn ernstige kwesties. Zij zijn vermoedelijk (het is van hier uit moeilijk te bepalen) nergens heel acuut. Maar deze conferentie en haar naspel hebben een ongerust gevoel gewekt, dat er geen constitutionele organen bestaan om ze naar behooren te behan-

delen. Het vertrouwen, dat de Rijksconferentie daartoe voldoende is of zal kunnen worden, heeft een schok gekregen. Of deze stemming constructieve gevolgen zal hebben, daarvan kan op dit oogenblik niemand nog iets zeggen.

P. GEVL.

Londen, 9 Maart 1924.

Naschrift. Daar een ongeval met de verzending de publicatie van mijn brief vertraagd heeft, kan ik in dit naschrift nog iets opmerken over het Singaporedebat, dat gisteren in het Lagerhuis gevoerd is. Inderdaad heeft de Regeering het oorlogshavenplan geschrapt, en inderdaad heeft Bruce geëischt dat zijn protest daartegen gepubliceerd zou worden. De conservatieve oppositie in het Lagerhuis heeft niet nagelaten den Regeering te verwijten, dat zij de dominions „autocratisch” behandeld, ja „beledigd” heeft. Dat op haar eigen leider, Baldwin, de verplichting rustte de verbintenissen, die men ter Rijksconferentie was aangegaan, niet lichtvaardig aan een algemeene verkiezing bloot te stellen, kon zij nu natuurlijk moeilijk toegeven. Ongetwijfeld maakt het een eigenaardigen indruk, dat een politiek nog maar onlangs door de vergaderde eerste-ministers goedgekeurd, nu door de Engelsche Regeering alleen geschrapt wordt. Als men dat „autocratisch” noemt, verliest men echter uit het oog, dat die politiek wel een algemeene Rijkspolitiek mocht heten, maar dat zij, als steeds, bijna geheel uit de schatkist van het moederland betaald moest worden.

Een opmerkelijk incident in de discussie was de mededeeling van Thomas, den minister van Koloniën, dat hij telegrammen ontvangen had van de leiders der arbeiderspartijen in Australië en Nieuw-Zeeland, om zich van de protesten van hun eerste-ministers te dissocieeren. Dit is inderdaad openlijke en democratische diplomatie, maar in den omgang tusschen soevereine staten zou niet meer noodig zijn om een twist van de vinnigste soort te verwekken. In de onderlinge verhoudingen van het Britsche Rijk zijn de vormen en gebruiken minder scherp omschreven dan tusschen de leden der internationale gemeenschap. Maar men kan zich toch moeilijk voorstellen, dat de toorn der heeren Bruce en Massey door deze herinnering aan hun mogelijke opvolgers gekalmeerd zou zijn.

P. G.

26 Maart.

MAANDCIJFERS.

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

	FEBRUARI	1922	1923	1924
Inlagen	f 10.789.073	f 10.092.440	f 11.469.274	
Terugbetalingen ..	„ 8.744.002	„ 8.873.579	„ 10.412.771	
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 280.788.173	„ 298.903.482	„ 300.131.801	
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 44.908.650	„ 45.198.550	„ 45.023.550	
Spaarbankboekjes: Aantal nieuw uitgegeven	10.625	2.571	11.538	
Aantal geheel afbetaald	7.884	13.720	8.025	
Aantal in omloop op ultimo	1.928.520	1.939.899	1.963.264	

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Februari 1924		Februari 1923	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk	56.310	f 2.130.652.000	52.076	f 1.773.425.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	6.519	„ 10.921.000	2.780	„ 26.162.000

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. Disc. Wissels. 5	24 Jan. '24	Zwits. Nat. Bk. 4	16 Juli '23
Bel. Binn. Eff. 5½	24 Jan. '24	N. Bk. v. Denem. 7	17 Jan. '24
Vrsch. in R.C. 6½	24 Jan. '24	Zweedsche Rbk 5½	8 Nov. '23
Javasche Bank .. 3½	1 Aug. '09	Bank v. Noorw. 7	9 Nov. '23
Bank van Engeland 4	5 Juli '23	Bank v. Tsjecho-Duitsche Rijksbk. 10	29 Dec. '23
Bank v. Frankrijk 6	17 Jan. '24	slowakijë. ... 6½	9 Mrt. '24
Belgische Nat. Bnk. 6	14 Feb. '24	Hong. Bank. .18	5 Juli '23
Fed. Res. Bank N.Y. 4½	21 Feb. '23	Bank v. Italië. 5½	11 Juli '22
Bank van Spanje. . 5	23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 6	

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto (3 mnd.)	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
29 Mrt. '24	4 7/8-5	4 3/4-5	3 1/8-3 1/16	—	—	5-1/4 1
24-29 M. '24	4 7/8-5	4 3/4-5	3-3/16	—	—	3-5/8
17-22 „ '24	4 7/8-5	4 3/4-5	3-3/16	—	—	2 1/2-3 3/4
10-15 „ '24	4 7/8	4 3/4-5 1/4	3 1/8-3 1/16	—	—	4-3/4
26-31 M. '23	2 3/8-3 3/8	3 3/4-1/2	2 1/8-3/8	—	—	5-6 1/4
27 M. 1A. '22	4 3/8	4-3/4	3-3/4	—	—	3 1/2-5
20-24 Jli '14	3 1/8-3 1/16	2 1/2-3 3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Notering van 28 Maart.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Op de wisselmarkt is de rust weder hersteld. Aan de heftige fluctuaties van de Franken is na Maandag een einde gekomen. De reactie van 15.50 tot 14.70 werd Dinsdag nog iets grooter, zoodat voor 14.50 werd afgedaan, maar later werd de koers vrij wel gestabiliseerd op 14.80 à 14.85. Londen was eveneens veel kalmer, de grootste schommeling was van 11.61 tot 11.64 1/2. Ook in Dollars kwam niet veel verandering; meestal werd omstreeks 2.70 1/2 genoteerd. Van Skandinavië was Denemarken beduidend vaster; het kon ca. 2 pCt. verbeteren, daarentegen was Christiania nog al sterk aangeboden. Zwitserland onveranderd; Buenos Aires flauw. Madrid zeer gezocht; geopend op ca. 35 werd aan het einde der week 36.20 betaald. Ook Praag was zeer vast. Sedert maanden bewoog zich de koers op ca. 7.80. Zaterdag werd 8.20 betaald. Java nog iets vaster 96 1/8-7/8.

1 April 1924.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Berlijn *)	Weenen *)	Parijs *)	Brussel **)	New York **)
24 Mrt. 1924	11.65 1/2	0.0006 1/2	0.0038 1/8	15.27 1/2	12.04	2.71
25 „ 1924	11.63 1/2	0.0006 1	0.0038 1/8	14.55	11.41 1/2	2.70 1/2
26 „ 1924	11.60 1/2	0.0006 1	0.0038 1/8	14.57 1/2	11.54 1/2	2.70 3/4
27 „ 1924	11.62 1/2	0.0006 1	0.0038 1/8	14.75	11.68	2.70 1/2
28 „ 1924	11.64 1/2	0.0006 1/2	0.0038	14.87 1/2	11.69	2.70 1/2
29 „ 1924	11.63 1/2	0.0006 0 1/2	0.0038 1/8	14.85	—	—
Laagste d.w. 1	11.59	0.00059 1/2	0.0037 1/2	14.45	11.37 1/2	2.70
Hoogste „ „ 1	11.66	0.0006 2	0.0038 1/4	15.50	12.20	2.71 3/4
22 Mrt. 1924	11.63 1/2	0.0006 1 1/2	0.0038	14.30	11.47 1/2	2.70 1/2
15 „ 1924	11.56 1/2	0.0006 1 1/2	0.0038	12.77 1/2	10.30	2.69 1/2
Muntpariteit	12.10	59.26 *)	50.41	48.—	48.—	2.48 3/4

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Notering van 21 Maart '24. 3) Idem van 14 Maart.

4) Gulden per miljard Mark. 5) Gulden per 100 Mark.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiania *)	Zwit-serland *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
24 Mrt. 1924	71.60	42.50	37.10	46.80	35.15	96 1/8-7/8
25 „ 1924	71.65	42.85	37.—	46.75	34.90	96 1/8-7/8
26 „ 1924	71.60	42.80	36.85	46.72 1/2	35.15	96 1/8-7/8
27 „ 1924	71.55	42.85	36.90	46.77 1/2	35.60	96 1/8-7/8
28 „ 1924	71.60	42.85	36.90	46.87 1/2	35.80	96 1/8-7/8
29 „ 1924	71.70	43.—	37.—	46.90	36.15	96 1/8-7/8
L'ste d. w. 1)	71.30	42.10	36.70	46.65	34.90	96 1/8
H'ste „ „ 1)	71.80	43.40	37.30	46.95	36.20	96 7/8
22 Mrt. 1924	71.30	43.10	37.15	46.75	35.27 1/2	96 1/4-3/8
15 „ 1924	71.—	41.80	36.30	46.75	35.—	96 1/8-3/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	96 1/8

*) Notering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in \$ per milliard Mark)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
29 Maart 1924	4.29.87	5.48	0.00022	36.99
Laagste d. week	4.29.37	5.37	0.00022	36.86
Hoogste ,, ,,	4.30.37	5.48	0.00022	36.99
22 Maart 1924	4.28.50	5.33	0.00022	36.91
15 ,, 1924	4.28.62	4.75	0.00022	37.06
Muntpariteit ..	4.86.67	19.30	23.81 $\frac{1}{2}$ ¹⁾	40 $\frac{1}{2}$ ¹⁾

1) In ct. per Mark.
KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	15 Mrt. 1924	22 Mrt. 1924	24;29 Maart '24 Laagste/Hoogste	29 Mrt. 1924
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 $\frac{15}{16}$ ⁸⁸	97 $\frac{15}{16}$ ⁸⁸	97 $\frac{15}{16}$ ⁸⁸	97 $\frac{15}{16}$ ⁸⁸
*Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 $\frac{1}{8}$	1/10 $\frac{1}{8}$	1/10 $\frac{1}{8}$	1/10 $\frac{1}{8}$
B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	42 $\frac{7}{16}$	42 $\frac{7}{16}$	42 $\frac{7}{16}$	42 $\frac{7}{16}$
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/4 $\frac{11}{16}$	1/4 $\frac{11}{16}$	1/4 $\frac{11}{16}$	1/4 $\frac{11}{16}$
Constantin ..	Piast. p. £	837 $\frac{1}{2}$	827 $\frac{1}{2}$	820	827 $\frac{1}{2}$
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/4 $\frac{1}{4}$	2/4 $\frac{1}{4}$	2/4 $\frac{1}{4}$	2/4 $\frac{1}{4}$
Lissabon ¹⁾ ..	d. per Mil.	1 $\frac{29}{32}$	1 $\frac{29}{32}$	1 $\frac{29}{32}$	1 $\frac{29}{32}$
Madrid	Peset. p. £	33.24	33.00	32.15	32.35
Mexico	d. per \$	29 $\frac{1}{2}$	29 $\frac{1}{2}$	29	29 $\frac{1}{2}$
Montevideo ¹⁾	id.	42 $\frac{1}{2}$	43 $\frac{1}{2}$	42 $\frac{1}{2}$	43 $\frac{1}{2}$
Montreal ...	\$ per £	4.43 $\frac{1}{8}$	4.42	4.39 $\frac{1}{8}$	4.42 $\frac{3}{8}$
Praag	Kr. p. £	148 $\frac{1}{8}$	148	141 $\frac{1}{2}$	143
R.d.Janeiro ¹⁾	d. per Mil.	6 $\frac{3}{8}$	6 $\frac{7}{32}$	6 $\frac{1}{32}$	6 $\frac{3}{32}$
Rome	Lires p. £	99 $\frac{13}{16}$	99 $\frac{3}{4}$	98 $\frac{5}{8}$	100
Shanghai ...	Sh. p. tael	3/3 $\frac{1}{8}$	3/3 $\frac{1}{8}$	3/2 $\frac{3}{8}$	3/3 $\frac{1}{8}$
Singapore ...	id. p. \$	2/4 $\frac{5}{32}$	2/4 $\frac{1}{8}$	2/4 $\frac{1}{32}$	2/4 $\frac{3}{32}$
Valparaiso ²⁾	peso p. £	43.50	44.60	42.40	42.40
Yokohama ...	Sh. p. yen	1/11 $\frac{3}{8}$	1/11 $\frac{1}{2}$	1/11 $\frac{1}{8}$	1/11 $\frac{1}{8}$

* Koersen der voorafgaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert. ²⁾ 90 dg.

NOTEERING VAN ZILVER.

	te Londen N. York	te Londen N. York
29 Maart 1924..	33 $\frac{3}{16}$ 63 $\frac{3}{4}$	31 Maart 1923.. 32 $\frac{3}{4}$ ¹⁾ 68
22 ,, 1924..	33 $\frac{3}{4}$ 64	1 April 1922.. 33 $\frac{1}{8}$ 65 $\frac{1}{8}$
15 ,, 1924..	33 $\frac{7}{16}$ 63 $\frac{3}{4}$	20 Juli 1914.. 24 $\frac{1}{16}$ 54 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Noteering van 29 Maart 1923.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 31 Maart 1924.

Activa.		
Binnenl. Wis-f.	H.-bk.	f 151.701.841,01
scels, Prom.,	B.-bk.	f 42.559.223,11
enz. in disc.	Ag.sch.	f 59.923.861,71
		f 254.184.925,83
Papier o. h. Buitenl.	in disconto	—
Idem eigen portef.	f	23.412.257,—
Af: Verkocht maar voor	de bk. nog niet afgel.	—
		23.412.257,—
Beleeningen	H.-bk.	f 36.455.349,81
incl. vrsch.	B.-bk.	f 17.310.788,91
in rek.-crt.	Ag.sch.	f 103.766.776,04
op onderp.		f 157.532.914,76
Op Effecten	f	151.998.822,38
Op Goederen en Spec.	f	5.534.092,38
		157.532.914,76
Voorschotten a. h. Rijk		12.437.823,06
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f	56.240.100,—
Muntmat., Goud ..	f	512.897.416,38
		f 569.137.516,38
Munt, Zilver, enz. ..	f	9.267.118,67
Muntmat., Zilver ..		—
		578.404.635,05
Effecten		
Bel. v. h. Res. fonds .	f	5.988.677,31
id. van $\frac{1}{2}$ v. h. kapit.	f	3.999.605,89
Geb. en Meub. der Bank		5.000.000,—
Diverse rekeningen		49.669.530,29
		f 1.090.640.369,19
Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefonds	f	5.999.469,43
Bijzondere reserve	f	9.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	f	1.018.013.975,—
Bankassigatiën in omloop	f	1.968.731,55
Rek.-Cour. Het Rijk f		—
saldo's: Anderen ,,	f	17.317.314,49
		17.317.314,49
Diverse rekeningen	f	18.340.878,72
		f 1.090.640.369,19
Beschikbaar metaalsaldo	f	370.379.072,45
Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking	f	162.919.068,24
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. ..	f	1.851.895.360,—

NED. BANK 31 Maart 1924 (vervolg).

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
31 Mrt. '24	569.138	9.267	1.018.014	19.286	370.379	56
24 ,, 1924	581.711	9.777	978.408	28.082	389.369	59
17 ,, 1924	581.711	9.708	985.005	20.247	389.780	59
10 ,, 1924	581.711	9.915	999.070	23.576	386.508	58
3 ,, 1924	581.716	10.321	1.015.446	44.263	383.850	57
25 Febr. '24	581.718	11.051	984.085	25.328	390.297	59
3 Apr. '23	581.790	6.706	964.584	56.775	383.528	58
3 Apr. '22	605.953	5.567	1.002.479	41.888	401.908	60
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenland	Diverse rekeningen ²⁾
31 Mrt. 1924	254.185	78.000	157.533	23.412	19.670
24 ,, 1924	233.403	65.000	143.561	23.968	39.636
17 ,, 1923	247.019	82.000	131.434	23.182	42.868
10 ,, 1924	253.945	84.000	131.939	24.243	43.024
3 ,, 1924	254.491	87.000	147.453	22.286	44.263
25 Febr. 1924	229.358	49.000	142.205	24.760	41.530
3 Apr. 1923	147.834	11.000	158.323	113.332	34.014
3 Apr. 1922	203.201	58.500	134.295	41.862	85.660
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

's RIJKS SCHATKIST.

De Minister van Financiën maakt o.m. bekend:

	24 Maart 1924	31 Maart 1924
dat uitstonden		
aan schatkistpromessen waarv. direct bij Ned. Bk.	f 387.420.000,—	f 394.120.000,—
aan schatkistbiljetten ..	„ 65.000.000,—	„ 78.000.000,—
aan zilverbons	„ 189.325.000,—	„ 190.142.000,—
Tegood v. d. Postch. en Gdst. bij 's Rijks Schatkist...	„ 31.513.419,50	„ 31.406.057,—
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	f 130.640.935,63	f 132.996.628,17
Voorschot aan Gemeenten	31 Januari 1924	29 Februari 1924
voor door Rijk voor hen	„ 79.927.393,67	„ 76.790.423,26
te heffen Ink. belasting		
Voorschot aan rek. houders v. d. Postch. en Girodst.	24 Maart 1924	31 Maart 1924
	„ 89.420.174,53	„ 91.544.802,73

¹⁾ Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	22 Maart 1924	29 Maart 1924
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 120.745.229,89	f 112.010.881,55
Ind. Schatk. prom. in oml.	„ 79.100.000,—	„ 79.100.000,—
Voorsch. Jav. Bk. aan N.-I.	„ 7.900.000,—	„ 14.200.000,—
Muntbiljetten in omloop.	„ 40.400.000,—	„ 40.500.000,—

¹⁾ Tegood van Ned.-Indië bij de Javasche Bank.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
29 Mrt. 1924	223.250	257.000	83.500	155.150	
22 ,, 1924	223.250	258.000	85.500	154.550	
15 ,, 1924	219.250	261.500	71.000	152.750	
23 Febr. 1924	150.362	64.152	259.674	79.659	147.425
16 ,, 1924	152.874	63.866	262.718	78.056	149.349
31 Mrt. 1923	161.014	60.666	261.357	109.766	148.182
1 Apr. 1922	152.136	39.377	261.396	81.588	123.578
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Voor-schotten ajh. Gouvernemen.	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
29 Mrt. 1924		140.780		14.200	***	66
22 ,, 1924		136.040		7.900	***	65
15 ,, 1924		133.540		3.800	***	66
23 Febr. 1924	34.749	19.642	73.812	3.111	18.690	63
16 ,, 1924	34.620	18.827	77.815	5.777 ³⁾	18.120	64
31 Mrt. 1923	36.367	31.727	60.183	8.775	38.858	60
1 Apr. 1922	36.156	19.276	90.150	2.909	21.207	55
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking. ³⁾ Creditsaldo.

DE SURINAAMSCHE BANK.
Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeschb. schulden	Discont.	Div. rekeningingen ¹⁾
23 Febr. 1924..	1.196	1.433	654	1.100	440
16 " 1924..	1.187	1.437	642	1.105	435
9 " 1924..	1.170	1.531	605	1.092	473
2 " 1924..	1.170	1.567	629	1.097	469
26 Jan. 1924..	1.175	1.442	835	1.099	407
24 Febr. 1923..	1.190	1.616	925	1.202	454
25 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.
BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
26 Mrt. 1924	128.105	125.403	281.538	27.000	236.867
19 " 1924	128.105	124.905	281.046	27.000	236.321
12 " 1924	128.098	125.042	280.591	27.000	235.908
5 " 1924	128.102	126.020	279.952	27.000	235.117
28 Mrt. 1923	127.505	124.437	285.616	27.000	241.294
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
26 Mrt. '24	48.167	72.145	26.983	100.507	22.453	17,61
19 " '24	48.357	76.748	23.997	105.795	22.950	17,68
12 " '24	48.182	72.158	19.271	105.597	22.807	18,26
5 " '24	49.402	70.246	12.758	110.466	21.832	17,71
28 Mrt. '23	48.354	79.812	35.678	97.030	22.819	17,19
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52,1/8

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in billiarden (duizenden biljoenen) Mark.

Data	Metaal	Daarv. Goud	Waarv. b. Buitt. circ.bkn ¹⁾	Kassen-scheine	Circulatie	Dek-kings-perc. ²⁾
22 Mrt. '24	0,9	0,464	0,021	6.186	606.511	1
15 " '24	0,9	0,464	0,021	9.103	613.176	2
7 " '24	0,9	0,464	0,021	9.263	612.868	2
29 Febr. '24	0,8	0,465	0,021	9.539	587.875	2
23 Mrt. '23	4,2	1,005	0,050	0,988 ⁴	4,956 ⁴	20
23 Juli '14	1,7	1,357	—	0,065 ⁸	1,9 ⁸	93

Data als boven.	Wissels			Renten-bank-scheine	Rek. Courant ⁵⁾	Darl. kas-sensc.
	Totaal	Handels-wissels	Schatkist-papier			
	1.574.101	1.574.101	—	84.082	1.239.701	6.200
	1.431.236	1.431.236	—	37.917	1.119.214	9.100
	1.284.298	1.284.298	—	35.260	1.067.696	9.300
	1.165.649	1.165.649	—	15.591	951.775	9.600
	6,566 ⁴	2,282 ⁴	4,284 ⁴	—	2,254 ⁴	1,001 ⁴
	0,751 ⁸	0,751 ⁸	—	—	0,944 ⁸	—

¹⁾ Onbelast. ²⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine. ³⁾ In biljoenen. ⁴⁾ In biljoenen. ⁵⁾ Waarv. in Rentenmark, uitgedrukt in papierm. op 29 Februari 667.216 billiard; op 7 Mrt. 759.124 bill.; op 15 Mrt. 867.787 bill.; op 22 Mrt. 977.557 bill.; ⁶⁾ Idem: op 29 Febr. 301.266 bill.; op 7 Mrt. 359.500 bill.; op 15 Mrt. 401.399 bill.; op 22 Mrt. 447.155 bill.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitentl.	Zilver	Te goed in het Buitentland	Buit. gew. voorsch. a/d. Staat
27 Mrt. '24	5.541.796	1.864.321	297.967	579.469	22.700.000
20 " '24	5.541.640	1.864.321	297.822	578.254	22.900.000
13 " '24	5.541.488	1.864.321	297.694	565.957	23.000.000
29 Mrt. '23	5.536.252	1.864.345	291.521	595.982	23.100.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Belee-ningen	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parti-culieren	Rek. Crt. Staat
		5.360.123	12.219	2.480.186	39.949.581	3.223.192
	5.071.168	12.374	2.474.834	39.905.981	2.896.493	56.957
	4.499.765	12.400	2.481.346	39.929.862	2.405.797	17.051
	2.684.908	24.471	2.059.778	37.187.869	2.040.598	25.387
	1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buit.l. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. partic.
27 Mrt. '24	358.503	84.653	480.000	1812.762	7.651.704	368.282
20 " '24	358.928	84.653	480.000	1763.934	7.580.429	321.368
13 " '24	358.479	84.653	480.000	1723.012	7.622.205	280.684
6 " '24	359.372	84.653	480.000	1765.191	7.651.830	287.662
29 Mrt. '23	345.220	84.653	480.000	859.293	6.884.334	174.365

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.
FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F. R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitentl.		
12 Mrt. '24	3.130.082	2.095.797	—	105.758	2.010.595
5 " '24	3.116.763	2.098.699	—	106.059	2.019.773
27 Febr. '24	3.122.747	2.151.193	—	106.993	2.022.301
20 " '24	3.125.497	2.161.763	—	111.917	2.023.783
14 Mrt. '23	3.078.294	2.126.875	—	118.275	2.242.902

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
12 Mrt. '24	726.015	2.018.850	110.836	77,7	80,3
5 " '24	748.045	1.986.026	110.831	77,8	80,5
27 Febr. '24	794.900	1.985.831	110.880	77,8	80,6
20 " '24	749.602	1.951.551	110.862	78,6	81,4
14 Mrt. '23	838.475	1.995.789	108.483	72,6	75,4

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
5 Mrt. '24	758	16.383.574	1.409.988	15.492.890	4.194.062
27 Febr. '24	759	16.374.403	1.419.223	15.475.202	4.183.680
20 " '24	758	16.420.788	1.398.030	15.536.376	4.175.980
13 " '24	759	16.419.549	1.416.333	15.661.074	4.132.239
7 Mrt. '23	777	16.337.730	1.403.014	15.340.982	3.855.553

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANKSTATEN,

KWARTAALSGEWIJZE OPGENOMEN.

I. BANK VAN SPANJE.

(In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staats-fondsen ¹⁾	Dis-conto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
8 Maart 1924..	2528,1	653,2	713,6	2005,6	4353,7	1002,4
1 " 1924..	2528,1	659,0	716,4	1982,3	4323,2	995,6
23 Febr. 1924..	2528,1	656,7	720,6	2008,5	4321,8	1034,9
16 " 1924..	2527,9	653,5	717,6	2053,5	4358,1	1042,8
9 " 1924..	2527,7	651,3	719,6	2115,1	4397,2	1039,1
2 " 1924..	2527,6	656,2	716,8	2088,2	4353,2	1045,1
26 Jan. 1924..	2527,7	654,7	718,0	2113,1	4336,2	1049,9
19 " 1924..	2527,7	652,5	717,5	2124,9	4357,1	1037,2
12 " 1924..	2527,7	647,9	716,8	2168,9	4382,7	1032,7
5 " 1924..	2527,7	647,2	777,8	2198,7	4387,5	1062,3
29 Dec. 1923..	2527,7	648,9	721,5	2136,0	4338,1	1051,3
22 " 1923..	2527,7	651,6	718,9	2121,1	4288,9	988,7
15 " 1923..	2527,6	650,8	717,4	2089,2	4272,9	973,5
10 Maart 1923..	2525,4	653,0	779,0	1676,8	4106,2	1054,4
11 Maart 1922..	2519,0	631,6	940,0	2127,4	4195,9	1100,4
24 Juli 1914..	543,5	726,8	494,4	783,8	1919,0	497,9

¹⁾ Inclusief de schuld van de schatkist in rek.-crt.

II. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Darlehens-kassenscheine	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Cr.
15 Mrt. 1924..	536,2	93,8	11,9	292,6	849,1	78,5
7 " 1924..	536,2	92,5	11,9	296,3	860,6	61,2
29 Feb. 1924..	536,3	92,4	11,9	297,7	878,2	49,7
23 " 1924..	536,3	91,7	11,9	278,2	827,5	67,5
15 " 1924..	536,4	90,8	11,9	294,9	837,0	87,4
7 " 1924..	536,8	89,8	11,9	314,7	860,0	79,8
31 Jan. 1924..	536,9	89,1	11,9	327,6	884,1	74,2
23 " 1924..	537,0	88,6	11,9	306,4	843,6	91,6
15 " 1924..	537,1	86,9	12,1	329,9	870,1	88,9
7 " 1924..	537,1	85,6	15,1	410,5	921,5	111,3
31 Dec. 1923..	537,1	90,7	15,8	443,9	982,0	104,9
22 " 1923..	537,2	86,1	17,6	351,5	926,8	61,6
15 Mrt. 1923..	532,6	105,8	11,9	521,8	856,3	299,3
15 Mrt. 1922..	546,1	108,0	17,6	347,0	800,4	197,8
23 Juli 1914..	180,1	18,9	—	107,8	267,9	105,2

III. NATIONALE BANK VAN DENEMARKE.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Zilver	Vorderingen op het buitenl.	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Cr.
29 Feb. 1924..	209,6	11,0	16,4	485,1	450,1	81,9
31 Jan. 1924..	209,6	8,4	15,8	475,4	446,2	79,4
31 Dec. 1923..	209,6	6,4	13,0	465,5	472,6	78,9
28 Feb. 1923..	228,2	4,4	3,7	404,4	447,9	70,5
28 Feb. 1922..	228,3	4,2	21,0	434,1	440,8	124,3
30 Juni 1914..	75,6	6,6	19,8	95,6	159,8	4,8

IV. ZWEDSCHE RIJSBANK.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitenl.	Staatsfondsen	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Cr.
15 Mrt. '24	271,4	26,7	81,2	401,8	514,8	188,1
8 " '24	271,4	27,9	84,1	391,7	508,7	190,9
1 " '24	271,5	26,0	89,4	402,3	531,0	190,3
23 Feb. '24	271,6	29,9	85,3	369,6	474,1	207,9
16 " '24	271,6	25,1	94,2	380,8	493,4	210,8
9 " '24	271,7	37,2	84,1	379,1	494,5	213,6
2 " '24	271,7	36,6	88,1	400,5	517,7	218,0
26 Jan. '24	271,7	33,9	95,9	384,2	468,2	252,8
19 " '24	271,7	35,3	109,5	406,0	483,9	275,1
12 " '24	271,8	30,1	115,3	427,8	496,2	281,5
5 " '24	271,8	38,0	115,4	475,4	528,1	304,5
29 Dec. '23	271,8	40,8	115,5	487,0	559,7	299,6
22 " '23	271,9	44,2	111,0	493,8	547,1	310,5
17 Mrt. '23	273,7	102,4	127,4	344,1	525,9	268,1
18 Mrt. '22	274,4	96,3	53,2	544,3	568,7	352,9
25 Juli '14	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

V. BANK VAN NOORWEGEN.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitenl.	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Cr.
15 Mrt. 1924..	147,3	20,2	9,0	417,2	364,8	112,1
7 " 1924..	147,3	18,3	9,0	421,3	365,9	112,3
29 Feb. 1924..	147,3	16,0	8,8	423,8	368,9	110,9
22 " 1924..	147,3	16,0	8,8	414,3	359,4	110,4
15 " 1924..	147,3	16,1	8,8	442,1	357,1	110,4
7 " 1924..	147,3	14,8	8,8	447,8	359,3	114,5
31 Jan. 1924..	147,3	15,2	8,8	447,1	364,7	109,7
22 " 1924..	147,3	16,1	8,8	441,7	361,7	106,1
15 " 1924..	147,3	16,8	9,0	444,9	367,3	106,4
7 " 1924..	147,3	16,5	9,0	460,6	379,4	109,8
31 Dec. 1923..	147,3	16,7	9,1	480,0	395,9	114,2
22 " 1923..	147,3	17,0	9,1	453,0	407,2	76,5
15 Mrt. 1923..	147,3	24,9	9,4	453,6	352,9	172,7
15 Mrt. 1922..	147,3	47,0	10,1	432,9	368,1	153,3
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

VI. BANKBUREAU VAN TSJECHOSLOWAKIJE, verbonden aan het Ministerie van Financiën.

(In millioenen Tsjechoslow. Kronen.)

Data	Vorder. op de Oostenr.-Hong. Bank *)	Disconto's	Beleeningen	Vorderingen op het buitenl.	Circulatie	Rek. Cr.
7 Mrt. 1924	10097,0	868,7	855,7	682,8	8310,5	685,0
29 Feb. 1924	10097,0	755,0	769,1	836,5	8506,5	576,5
23 " 1924	10097,0	680,8	751,7	892,0	8047,8	940,2
15 " 1924	10097,0	702,4	765,1	983,0	8219,3	876,4
7 " 1924	10097,0	706,1	895,4	1051,7	8545,4	810,9
31 Jan. 1924	10097,0	730,3	779,9	1126,4	8810,1	728,8
23 " 1924	10097,0	730,0	782,8	1224,4	8341,5	1148,7
15 " 1924	10097,0	776,9	842,7	1243,8	8648,1	1015,4
7 " 1924	10097,0	937,8	948,3	1235,9	9067,1	1004,2
31 Dec. 1923	10097,0	1045,3	952,2	1236,3	9598,9	966,0
23 " 1923	10097,0	873,7	862,4	1220,3	8979,2	992,8
15 " 1923	10097,0	803,3	858,3	1280,0	8940,6	1140,6
7 Mrt. 1923	10096,7	696,4	1257,4	474,7	8788,3	1156,5
7 Mrt. 1922	10096,7	1547,3	1484,5	381,9	10468,9	396,3

*) Bankbiljetten rekening-ert.-saldi en schatkistbons.

VII. OOSTENRIJSCH NATIONALE BANK.

(Voornaamste posten in millioenen Kronen.)

Data	Goud	Buitenl. goudwissels	Disconto's en Beleen.	Schaltbiljetten	Circulatie	Rek.-Cr.
15 Mrt. '24	105.612	4085.168	1623.869	2526.756	6864.020	1275.679
7 " '24	105.536	4423.636	1703.987	2531.324	7946.170	612.041
29 Feb. '24	105.536	3921.594	1737.334	2532.379	7364.441	558.800
23 " '24	105.536	3920.399	1693.341	2532.379	7292.106	585.801
15 " '24	105.491	3815.084	1546.567	2532.379	6827.643	774.091
7 " '24	105.301	3806.010	1362.669	2532.379	6656.311	734.229
31 Jan. '24	91.274	3811.148	1253.109	2533.434	6735.109	536.982
23 " '24	92.407	3892.240	1176.903	2533.434	6349.207	920.756
15 " '24	92.098	4055.290	1158.614	2533.434	6491.574	906.714
7 " '24	93.050	4274.644	1250.437	2533.434	6809.630	864.192
31 Dec. '23	83.177	3832.132	1325.380	2534.490	7125.755	649.424
23 " '23	84.007	3591.998	1247.794	2534.490	6840.627	615.836
15 " '23	81.672	3528.506	1143.424	2534.490	6682.070	603.992
15 Mrt. '23	85.142	1266.107	686.023	2550.159	4258.053	326.569

VIII. HONGAARSCHE BANK.

(Voornaamste posten in millioenen Kronen.)

Data	Gouden buitenl. goudwissels	Zilver	Disconto's en Beleeningen	Circulatie	Rek.-Cr.
7 Mrt. 1924	23,5	0,6	767.612	1414.286	222.853
29 Feb. 1924	23,5	0,6	780.494	1278.437	164.838
23 " 1924	23,2	0,6	792.797	1145.235	227.572
15 " 1924	22,8	0,6	758.427	1153.304	157.719
7 " 1924	23,4	0,6	699.972	1118.437	129.947
31 Jan. 1924	23,5	0,6	663.640	1084.677	105.481
23 " 1924	23,1	0,6	625.359	985.022	143.158
15 " 1924	23,0	0,6	608.560	957.677	118.439
7 " 1924	22,7	0,6	583.039	939.489	107.859
31 Dec. 1923	22,8	0,6	583.051	931.337	84.791
23 " 1923	22,8	0,6	590.225	901.039	104.641
15 " 1923	22,8	0,6	578.726	874.648	108.594
7 Mrt. 1923	22,8	0,6	62.284	75.697	6.660
7 Mrt. 1922	12,9	0,6	25.193	26.903	2.525

IX. ZUIDAFRIKAANSE RESERVEBANK.

(Voornaamste posten in duizenden Ponden.)

Data	Goud en Goud-cert.	Disconto's en beleen.	Waarvan Reg.-papier	Circulatie	Rek.-Cr.	Algemeen Deckings perc. *)
23 Feb. 1924..	10.652	6.403	250	10.319	5.678	67
16 " 1924..	10.652	5.916	—	10.401	5.117	69,1
9 " 1924..	10.652	5.994	—	10.652	4.950	68,7
2 " 1924..	10.652	6.297	—	11.008	4.898	67,4
26 Jan. 1924..	10.652	5.719	—	10.582	4.780	69,9
19 " 1924..	10.652	5.600	—	10.583	4.664	70,5
12 " 1924..	10.652	5.946	250	10.888	4.704	68,9
5 " 1924..	10.652	6.406	500	11.247	4.807	66,9
29 Dec. 1923..	10.652	6.498	500	11.334	4.813	66,5
22 " 1923..	10.652	6.091	500	10.916	4.852	68,3
15 " 1923..	10.652	5.960	750	10.572	5.073	68,8
8 " 1923..	10.652	6.032	750	10.622	5.095	68,5
1 " 1923..	10.637	5.976	750	10.741	4.912	68,7
24 Feb. 1923..	10.523	5.355	1.300	9.731	5.237	71,1
25 Feb. 1922..	5.102	3.300	2.200	—	7.366	69,2

*) Verhouding goud, goudcert. en pasmunt tegenover opeisbare schulden: bankbiljetten en dep sito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 31 Maart 1924.

Het ministerie-Poincaré is waarlijk niet al te lang in retraite geweest; nauwelijks enkele dagen, nadat het op een ondergeschikt punt de nederlaag had geleden, is het teruggekeerd, klaarblijkelijk versterkt en beter in staat den stoot van de aanstaande verkiezingen op te vangen. Op enkele der internationale beurzen, met name te Berlijn, heeft het bericht van den val van Poincaré een stimulans tot een zeer optimistische houding gegeven, welke natuurlijk onmiddellijk in het tegendeel is omgeslagen, toen het verder verloop van zaken bekend is geworden. Het is echter de vraag, of deze uitbarsting van vreugde wel gerechtvaardigd is geweest en ingegeven door een klaar besef van den toestand.

De hoofdrichting van een nieuwe Fransche regeering zou immers naar alle waarschijnlijkheid dezelfde zijn gebleven; het verschil zou alleen gevormd zijn doordat bij verwisseling van versheid een minder groote homogeniteit en, waarschijnlijk, een minder krachtig doorvoeren van de reeds opge maakte plannen te verwachten zou zijn geweest.

In ieder geval echter is aan dergelijke bespiegelingen door den loop van zaken spoedig een einde gemaakt. De beurs te Berlijn heeft dan ook opnieuw een ongeanimeerde stemming aan den dag gelegd. Het vooruitzicht op een vermindering van de beursbelasting heeft er niet toe bijgedragen een levendiger handel te voorschijn te roepen. Vermoedelijk zal de beursbelasting voor aandelen worden verminderd van 3 tot 1½ pCt. voor cliënten en van 0,60 tot 0,40 pCt. voor den beroepshandel. De regeering heeft als voorwaarde voor deze hervorming gesteld, dat ook de bankiers-provisie moet worden verlaagd en wel met de helft van de tot nu toe geldende tarieven. Hoewel hiertegen nog wordt geprotesteerd, is het te verwachten, dat deze regeling ten slotte zal worden doorgevoerd. Zelfs na de verlaging der belasting blijven de kosten uit dezen hoofde, vergeleken bij die van vóór den oorlog (zoen b.v. het beurszegel voor aandelen slechts 3/10 pro mille bedroeg) nog buitengewoon hoog. Men is echter in Duitschland wel gewend geraakt met andere verhoudingen te rekenen; desniettemin is het niet te verwachten, dat de tegemoetkomende houding van regeering en bankiers den handel zal verlevendigen, zolang de tegenwoordige toestanden op financieel en economisch gebied blijven bestaan. Hoofdzakelijk blijft nog steeds het credietvraagstuk. De Rijksbank weigert b.v. crediet te verlenen, als niet bewezen wordt, dat de buitenlandsche betaalmiddelen, welke de aanvrager mocht bezitten, zijn of worden gerealiseerd. Op zich zelf is dit natuurlijk een niet onbillijk eisch, doch, aan den anderen kant, deelt de Rijksbank in de laatste dagen voor de voornaamste deviezen slechts 1 pCt. van de aanvragen toe. Dit werkt natuurlijk het aanbod zeer sterk tegen, zoodat velen er de voorkeur aan geven, bij de particuliere banken geld op te nemen tegen zeer hooge rentevergoeding. Die hooge rentekosten verlagen de rentabiliteit der bedrijven en oefenen een druk op het koerspeil der fondsen; tegelijkertijd worden effecten gerealiseerd voordat men tot verkoop van de kostbare buitenlandsche betaalmiddelen zijn toevlucht neemt. Eén en ander vormt een gereede verklaring voor de matte houding van de beurs. Bovendien neemt men thans reeds maatregelen tot betaling van den eersten termijn der rente, die op de hypothecaire inschrijvingen ten behoeve van de Rentebank in de eerste 8 dagen van April vervalt. De betrokken taxaties zijn nog niet alle geschied en zeer vele protesten tegen te hooge aanslagen moeten nog worden behandeld. Neemt men echter aan, dat slechts circa 2400 millioen goudmarken definitief zullen zijn aangeslagen, dan vereischt de eerste rente-termijn ad 3 pCt. ruim 70 millioen goudmark. De in verband hiermede te treffen disposities oefenen thans natuurlijk reeds hun invloed op de geldmarkt uit.

De beurs te Parijs heeft zich, als gevolg van de grootere stabiliteit, waarin de Franc zich heeft bevonden, ietwat kunnen herstellen. Toch is de stemming nog meerendeels ongeanimeerd gebleven, wijl de tendens van het betaalmiddel omhoog is gericht. Het is op de internationale wisselmarkt nog steeds niet bekend, op welke wijze de stabiliteit van den Franc precies wordt gehandhaafd. Wellicht, dat thans een rustperiode is ingetreden. Een bijeenkomst van bankiers in Berlijn heeft vastgesteld, dat de Francposities, welke per 31 Maart te liquideeren waren, voor Berlijn niet meer dan Fr. 33 millioen bedroegen. Nu is Berlijn wel niet het centrum van de speculatie geweest, doch in ieder geval is het wel een zeer belangrijke beursplaats en eenigen maastaf voor den omvang van de speculatie positie verkrijgt men door deze cijfers wel. Voor de toekomstige ontwikkeling zal echter veel, zoo niet alles,

afhangen van de financieele politiek, welke Frankrijk zal volgen. Voorloopig zijn in de laatste week zowel de biljettenomloop als de particuliere credietverstreking van de Banque de France toegenomen, doch dit kan in verband staan met het binnenlandsch prijsverloop, dat thans eerst de gevolgen van de voorafgegane daling van het betaalmiddel gaat ondervinden. Een goed teeken is het, dat het voorschot aan den Staat regelmatig afneemt.

Te Londen is het beursverloop vrij onbelangrijk geweest. Er kwamen eenige realisaties voor, zooals gewoonlijk het geval is bij een belangrijke staking, doch onrustwekkend is de situatie geen oogenblik geworden. Wel is er een geringe daling van de beleggingsmarkt op te merken, hetgeen vermoedelijk in verband staat met de vrees voor hooger kosten en voor een algemeen hooger rentevoet, welke het gevolg van de herhaalde stakingen kunnen zijn.

Te New York is de stemming weifelend geweest. De economische situatie is klaarblijkelijk minder overzichtelijk geworden. Terwijl aan den éenen kant in de verschillende handels- en bankberichten bij voortdurende wordt gesproken van een gunstigen gang van zaken voor de bedrijven, komen aan den anderen kant de mededeelingen van het passeeren van dividend (American Can. Comp.), het inkrimpen van de bedrijvigheid (automobiël-industrie) etc. Het passeeren van dividenden kan in verband staan met het hooger loonpeil, dat in de laatste jaren is bereikt, waardoor de rentabiliteit is gedaald. Op zich zelf is dit natuurlijk geen gunstig teeken voor een evenwichtige ontwikkeling, doch het verminderen van de productie in de automobiëlnijverheid, die langzamerhand één der allervoornaamste industrieën is geworden, wijst veel eerder in de richting van onbevredigende toestanden. Nog is er geen sprake van een onrustige stemming, zelfs niet van het vooruitzicht op een malaise, doch Wallstreet heeft reeds de consequenties uit de onzekerheid getrokken, door een minder opgewekte stemming aan den dag te leggen.

Ten onzent is de markt gedeceideerd flauw geweest. Ook de *beleggingsafdeeling* kon hieraan niet ontkomen, hoewel hier de variaties gering zijn gebleven, behalve echter voor de 4½ pCt. obl. Portugal Tabak. Hierin is een scherpe daling te constateeren geweest in verband met het feit, dat de coupons, welke feitelijk, naar keuze van den houder, ook in guldens betaalbaar zijn, doch die reeds sinds langen tijd in Ponden werden verzilverd, voortaan slechts in Fransche Francs betaald zullen worden. Hierdoor is tevens onzekerheid ontstaan aangaande de valuta waarin de aflossing, welke in 1926 moet plaats vinden, zal geschieden. Aan den anderen kant is eenige ontspanning voor de inheemsche fondsen gewekt, door het succes van de Pondenleening gemeente Amsterdam te Londen. Nadat de jongste emissie van f 10.000.000 6 pCt. obl. dier gemeente aan de Amsterdamsche beurs geen al te goed onthaal heeft gevonden, heeft het welslagen van de uitgifte te Londen een zeer goeden indruk gemaakt.

		24 Mrt.	28 Mrt.	31 Mrt.	Rijzing of daling
6	% Nederland 1922	99 ⁹ / ₁₀	99	99 ⁹ / ₁₀	
5	% " 1918	87	87 ¹ / ₄	87 ⁹ / ₁₀	+ ¹ / ₁₀
4½	% " 1916	87½	87½	86 ⁷ / ₈	- ¹ / ₈
4	% " 1916	79 ⁹ / ₈	79 ¹ / ₈	79 ¹ / ₈	- ½
3½	% " "	73½	72¾	—	- ½
3	% " "	62½	62½	61 ¹ / ₈	- 1 ¹ / ₈
2½	% Cert. N. W. S.	51½	51	50½	- 1
7	% Oost-Indië 1921	101 ¹ / ₁₀	101 ¹ / ₈	101 ¹ / ₁₀	+ ½
6	% " 1919	96 ⁹ / ₈	96½	96½	- 1/8
5	% " 1915	92 ¹ / ₄	92½	92 ⁹ / ₈	+ 1/8
5	% Rusland 1906	6½	6½	6½	—
4	% Rusl. bij Hope & Co.	8	8	7 ⁹ / ₁₀	- 7/10
4	% Japan 1899	63 ⁷ / ₈	64½	64	+ 1/8
5	% Brazilië 1895	53½	52 ⁹ / ₈	51½	- 2
8	% San Paulo 1921	98 ⁹ / ₈	97 ⁹ / ₈	—	- 1½
6	% Amsterdam 1920	100½	—	—	—
7	% Rotterdam 1920	101½	—	101 ⁷ / ₈	+ 1/8

De aandelenmarkt heeft hoofdzakelijk te lijden gehad onder de ongeanimeerde stemming voor *petroleum-aandelen* en van deze weder voornamelijk voor aandelen Geconsolideerde. De Astra Romana toch zal slechts een dividend uitkeeren van 100 pCt. terwijl zij zal overgaan tot een kapitaals-uitbreiding met 50 pCt. Dit beteekent, dat de zeer hoog gespannen verwachtingen ten aanzien van het dividend op aandelen Geconsolideerde sterk teleurgesteld zullen worden. Het gevolg is geweest een krachtige verkoopdrang, welke het fonds meer dan 40 pCt. heeft doen dalen. In het licht van deze feiten bezien, acht men het ter beurze niet onwaarschijnlijk, dat de voorafgegane daling, welke geheel aan verkoopen door houders van baisseposities in Francs is toegeschreven, althans ten deele is veroorzaakt door

realisaties van houders, die geheel of gedeeltelijk bekend waren met de plannen aangaande het dividend op de Astra Romana-aandeelen.

In verband met deze voorvallen zijn ook aandeelen Koninklijke een 15-tal procenten gedaald.

De *Tabaksmarkt* is de eenige, welke een uitzondering op de lusteloze houding heeft gevormd. De voordeelige verschillen zijn hier wel niet groot geweest, doch over het algemeen heeft deze afdeling zeer goed weerstand kunnen bieden, vooral toen de jongste inschrijving voor Javatabak te Amsterdam op Vrijdag 28 Maart weder opnieuw had bewezen, dat de vraag naar tabak nog steeds tlenemende is.

De *Rubber-afdeeling* had een uiterst onbelangrijk verloop bij nagenoeg niet varieerende koersen.

In *Suikeraandeelen* kwam gedurende de geheele week bijna geen affaïre tot stand; de richting was meerendeels omlaag, totdat tegen het slot der berichtweek een licht herstel kon intreden.

Binnenlandsche industriële aandeelen waren aangeboden; speciaal voor aandeelen Jurgens is dit het geval geweest.

	24 Mrt.	28 Mrt.	31 Mrt.	Rijzing of daling
Amsterdamsche Bank	123 $\frac{1}{2}$	120 $\frac{1}{2}$	120 $\frac{1}{2}$	- 2 $\frac{1}{2}$
Incasso Bank	97	—	—	—
Koloniale Bank	196 $\frac{7}{8}$	196 $\frac{3}{4}$	197	+ $\frac{1}{8}$
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	135	135 $\frac{1}{8}$	135	—
Rotterd. Bankvereniging	99	—	98 $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{2}$
Van Berkel's Patent	40 $\frac{1}{2}$	38 $\frac{1}{4}$	—	- 2 $\frac{1}{4}$
Gouda Kaarsen	27	25	23 $\frac{1}{4}$	- 3 $\frac{3}{4}$
Holl. Draad- en Kabelfabriek	56	49 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{2}$	- 6 $\frac{1}{4}$
A. Jurgens' Ver. Fabr.g.aand.	59 $\frac{7}{8}$	55 $\frac{1}{2}$	51 $\frac{1}{8}$	- 8 $\frac{3}{8}$
" " " pr. aand.	65 $\frac{1}{2}$	64 $\frac{3}{4}$	62 $\frac{1}{8}$	- 2 $\frac{7}{8}$
Leerdam Glasfabrieken	31 $\frac{3}{4}$	31 $\frac{3}{4}$	—	—
Philips' Gloeilampenfabriek	255	259 $\frac{1}{2}$	254 $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{2}$
Vereenigde Blikfabrieken	106	—	100	- 6
Vereen. Chemische Fabrieken	52	—	—	—
Compania Mercantil Argent.	28 $\frac{3}{8}$	26 $\frac{1}{8}$	26 $\frac{1}{4}$	- 2 $\frac{1}{8}$
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	187 $\frac{1}{4}$	184 $\frac{1}{2}$	184 $\frac{1}{2}$	- 3 $\frac{1}{4}$
Handelsver. Amsterdam	486 $\frac{1}{4}$	478 $\frac{1}{2}$	479 $\frac{1}{2}$	- 6 $\frac{3}{4}$
Handelsverg. Reiss & Co.	34 $\frac{1}{2}$	—	34	- $\frac{1}{2}$
Int. Crediet- en Handelsverg.				
Rotterdam	197	—	195	- 2
Linde Teves & Stokvis	75 $\frac{1}{2}$	—	74	- 1 $\frac{1}{2}$
Redjang Leong Mijub.-Mij.	132	126	125 $\frac{1}{4}$	- 6 $\frac{3}{4}$
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	216 $\frac{1}{2}$	205 $\frac{3}{4}$	174 $\frac{3}{4}$	- 41 $\frac{1}{4}$
Kon. Petroleum-Mij.	450 $\frac{1}{4}$	446 $\frac{3}{4}$	435 $\frac{3}{4}$	- 15
Phoenix Oil	90	—	—	—
Amsterdam-Rubber-Mij.	143 $\frac{3}{8}$	144	142 $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{8}$
Kendeng Lemboe	183 $\frac{1}{2}$	185	180 $\frac{1}{2}$	- 3
Oost-Java-Rubber-Mij.	215 $\frac{1}{4}$	219 $\frac{1}{2}$	214	- 1 $\frac{1}{4}$
Deli-Batavia Tabak Mij.	336	336 $\frac{3}{4}$	338	+ 2
Deli-Maatschappij	361 $\frac{1}{2}$	362 $\frac{1}{4}$	367	+ 5 $\frac{1}{2}$
Senembah-Maatschappij	276 $\frac{1}{4}$	275	277	+ $\frac{1}{4}$

De *Scheepvaart-afdeeling* was stil; er bestond eenig aanbod voor aandeelen Rotterdamsche Lloyd, in verband met ongunstige dividend-verwachtingen.

	24 Mrt.	28 Mrt.	31 Mrt.	Rijzing of daling
Holland-Amerika-Lijn	88 $\frac{1}{2}$	89	87 $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{2}$
" " „gem.eig.	73 $\frac{1}{2}$	75 $\frac{1}{2}$	72 $\frac{1}{2}$	- 1
Hollandsche Stoomboot-Mij.	29 $\frac{1}{4}$	29 $\frac{1}{4}$	29 $\frac{1}{2}$	+ $\frac{1}{4}$
Java-China-Japan-Lijn	91 $\frac{1}{2}$	—	—	—
Kon. Hollandsche Lloyd	9 $\frac{1}{8}$	8 $\frac{15}{16}$	8 $\frac{5}{8}$	- $\frac{1}{8}$
Kon. Ned. Stoom-Mij.	77	77 $\frac{1}{4}$	77	—
Konink. Paketvaart-Mij.	135	—	135	—
Maatschappij Zeevaart	72 $\frac{1}{2}$	—	—	—
Nederl. Scheepvaart-Unie	124	122	122 $\frac{1}{2}$	- 1 $\frac{1}{2}$
Nievelt Goudriaan	103	101 $\frac{1}{2}$	100 $\frac{1}{2}$	- 2 $\frac{1}{2}$
Rotterdamsche Lloyd	132 $\frac{1}{2}$	124 $\frac{1}{4}$	122 $\frac{1}{2}$	- 10
Stoomv.-Mij. „Nederland“	141 $\frac{1}{4}$	142 $\frac{1}{4}$	142 $\frac{1}{2}$	+ 1 $\frac{1}{4}$
" " „Noordzee“	32	30	—	- 2

De *Amerikaansche markt* was vrijwel verlaten en meerendeels lager.

	24 Mrt.	28 Mrt.	31 Mrt.	Rijzing of daling
Americ. Smelting & Refining	64 $\frac{7}{8}$	63	63 $\frac{1}{8}$	- 1 $\frac{1}{4}$
Anaconda Copper	71	69 $\frac{5}{16}$	69	- 2
Studebaker Corp.	102	102	102	—
Un. States Steel Corp.	108 $\frac{1}{16}$	107 $\frac{7}{16}$	107 $\frac{1}{16}$	- 1
Atchison-Topeka	107 $\frac{15}{16}$	107 $\frac{15}{16}$	—	—
Erie	26 $\frac{3}{4}$	25 $\frac{9}{16}$	25 $\frac{5}{16}$	- 1 $\frac{1}{16}$
Southern Pacific	95 $\frac{1}{2}$	95 $\frac{9}{16}$	96	+ $\frac{1}{8}$
Union Pacific	142 $\frac{7}{8}$	142 $\frac{1}{8}$	142 $\frac{15}{16}$	+ $\frac{1}{16}$
Int. Merc. Marine orig. gew.	9 $\frac{1}{16}$	8 $\frac{15}{16}$	8 $\frac{3}{8}$	- $\frac{9}{16}$
" " " pref.	33 $\frac{1}{4}$	30 $\frac{3}{4}$	30 $\frac{3}{4}$	- 2 $\frac{1}{2}$

De *geldmarkt* is iets ruimer geworden; prolongatie daalde van 5 tot 4 $\frac{1}{2}$ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

1 April 1924.

De markt voor broodgraan was deze week bijna overal stil met lagere prijzen, vooral tengevolge van flauwe markten in Noord-Amerika en sterk aanbod uit Argentinië. Te Chicago was naast de groote Argentijnsche verscheppingen en de groote hoeveelheid tarwe, die in Canada nog voor uitvoer beschikbaar is, ook de goede stand van de Noord-Amerikaansche wintertarwe oorzaak van prijsverlaging. Men is het er nu in de Vereenigde Staten vrijwel over eens, dat vooral ten Westen van de Mississippi de stand der wintertarwe zeer bevredigend is en dat daar zelfs het winterverlies kleiner zal blijken te zijn dan gewoonlijk. Wel is er nu en dan sprake van schade, die misschien veroorzaakt zal worden door de Hessische vlieg, over welke verschijning algemeen wordt geklaagd, doch zulke berichten zijn in dezen tijd van het jaar altijd te verwachten en dienen niet te ernstig te worden opgevat. Ook de schade in de meer Oostelijk gelegen staten, waarvan telkens weer sprake is, schijnt niet van beteekenis te zijn, want anders zou zeker de gunstige stand der wintertarwe niet als een der oorzaken van de prijsverlaging te Chicago worden vermeld. Deze prijsverlaging kwam trouwens in het einde der week eenigszins tot staan en Chicago was op 31 Maart zelfs belangrijk hooger en het slot was slechts ongeveer $\frac{1}{2}$ cent per 60 lbs. lager dan op den 24sten.

Ook te Winnipeg ondergingen de prijzen nog eenige verlaging wegens teleurstellende Europese vraag, doch ook daar trad later een herstel in, waardoor de prijsdaling sedert 24 Maart werd teruggebracht tot $\frac{1}{2}$ cent per 60 lbs. Eenigen steun ondervond de markt nog steeds weder van zaken naar Oost-Azië, waarheen bij voortdoring uit Canada vrij belangrijke hoeveelheden tarwe worden verscheept. Uit Australië zijn deze verscheppingen de laatste week zeer klein geweest, doch de Oost-Aziatische vraag bestaat nog steeds, al is zij dan ook niet meer zoo groot als eenigen tijd geleden het geval was. De vraag in Europa was in de meeste landen slecht. In Engeland leidden ook deze week weder zeer groote aanvoeren, benevens verdere omvangrijke wereld-verscheppingen en de zekerheid, dat ook in de naaste toekomst in Engeland nog zeer veel tarwe zal aankomen, er toe, dat de molens weinig kooplust toonden. Zooals gewoonlijk bij flauwe markten werd bovendien de ondernemingslust beperkt door de lagere prijzen, waartoe tarwe telkens te krijgen was. Dit laatste gold ook voor Argentijnsche tarwe, ofschoon de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario vrijwel onveranderd bleven. Lagere zeevrachten en de geringe vraag leidden er echter toe, dat in Europa ook van Argentijnsche tarwe de prijs geleidelijk daalde. Frankrijk bleef nog eenige vraag voor tarwe ontwikkelen en kocht enkele ladingen en vrij veel parcels van Argentinië en Canada. Ook in Algiersche tarwe werden weder meer zaken naar Frankrijk gedaan. Van deze uitbreiding der zaken naar Frankrijk is de verbetering van den Frankenkoers nog steeds een der voornaamste oorzaken. Ook Italië deed nog inkoop van tarwe, doch in de andere landen van het vasteland was de vraag slecht. Duitsland is zelfs eerder als weder-verkoper van vroeger gekochte partijen aan de markt. Naar België worden wel tot dekking der steeds zeer belangrijke Belgische tarwe-behoefte vrij geregeld zaken gedaan, doch deze blijven binnen beperkte grenzen, terwijl ook in Nederland tarwe moeilijk te plaatsen is.

Ook voor rogge was de afzet slecht en ofschoon de rogge-markt te Chicago slechts weinig fluctueerde en geen verdere prijsverlaging intrad, was Amerikaansche rogge toch slechts tot lagere prijzen en dan nog moeilijk te plaatsen. In Duitsland werden nu en dan tot prijzen, die zich vrij belangrijk beneden het Amerikaansche niveau bevonden, enkele zaken gedaan. Ook voor Russische en Donau-rogge bestaat den laatsten tijd slechts weinig belangstelling, ofschoon in den loop der week houders hun prijzen geleidelijk verlaagden. Daarbij trad Duitsland geregeld als wederverkoper op, doch Duitsche houders slaagden er slechts in enkele gevallen in, zich van hun partijen te ontdoen. Ook voor rogge namelijk is in Nederland de vraag zeer onbevredigend. Rusland gaat met zijn verscheppingen van rogge en tarwe voort, ofschoon de laatste twee weken de hoeveelheden weder niet groot zijn geweest. Een conclusie kan men hierop nauwelijks baseeren, daar reeds langen tijd de hoeveelheid der Russische verscheppingen zeer wisselvallig pleegt te zijn. Ook berichten uit Rusland omtrent de vooruitzichten van verdere verscheppingen in dit seizoen geven weinig houvast, daar zij sterk uiteenloopen. Het schijnt echter, dat nog vrij veel

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe April	Mais Mei	Lijnzaad April
29 Mrt.'24	101	76	44 $\frac{1}{8}$	10,35	7,95	18,50
22 „ '24	105 $\frac{1}{2}$	79 $\frac{1}{2}$	48	10,50	8,05	18,65
29 Mrt.'23	119	74 $\frac{1}{2}$	44 $\frac{3}{4}$	11,54	8,55	20,72
29 Mrt.'22	131 $\frac{1}{8}$	58 $\frac{1}{8}$	36 $\frac{7}{8}$	12,90	8,20	19,70
29 Mrt.'21	154 $\frac{1}{2}$	63 $\frac{5}{8}$	41 $\frac{1}{8}$	17,30 ¹⁾	8,35	14,75 ¹⁾
20 Juli '14	82	56 $\frac{1}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

1) Per Mei.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	31 Maart 1924	24 Maart 1924	2 April 1923
Tarwe *	11,75	12,—	13,25
Rogge (No. 2 Western) ..	9,75	10,—	11,—
Mais (La Plata)	229,—	229,—	212,—
Gerst (48 lb. malting) ...	209,— ⁴⁾	214,— ⁴⁾	182,—
Haver (38 lb. white clipp.) ¹⁾	9,75 ⁵⁾	10,25 ⁵⁾	10,20
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	14,25	14,60	11,50
Lijnzaad (La Plata) ³⁾	390,—	400,—	445,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Donaugerst. 5) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	23/29 Maart 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	23/29 Maart 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	1924	1923
Tarwe	14.428	203.816	202.675	—	11.513	14.030	215.329	216.705
Rogge	20.852	143.011	136.191	250	1.975	—	144.986	136.191
Boekweit	101	6.575	3.530	—	—	—	6.575	3.530
Mais	5.892	153.031	186.720	1.400	20.291	24.945	173.322	211.665
Gerst	1.602	81.603	37.812	460	9.872	4.127	91.475	41.939
Haver	5.046	59.926	23.408	—	—	533	59.926	23.941
Lijnzaad	6.732	57.302	35.126	5.454	28.042	33.941	85.344	69.067
Lijnkoek	5.708	43.243	53.025	—	700	—	43.943	53.025
Tarwemeel	2.880	52.443	19.315	405	2.409	2.879	54.852	22.194
Andere meelsoorten	38	2.181	500	—	—	—	2.181	500

Russisch graan voor uitvoer is bestemd, al zullen dan misschien de stand van den nieuwen oogst, die in het Oosten en Noord-Westen vrij onbevredigend schijnt te zijn, evenals ongunstige vooruitzichten voor den voorjaarsuitzaai, den uitvoer eenigermate beperken. In het overige Europa is de stand van het wintergraan wel bevredigend, afgezien van enkele klachten uit Duitschland. Ook in Britsch-Indië zijn de vooruitzichten voor de nieuwe tarwe gunstig te noemen. In Argentinië blijft het met het binnenhalen van den oogst, die in het Zuiden van het land nog niet geheel is afgelopen, naar wensch gaan en de aanvoeren naar de havens blijven voortdurend groot. Zij werden deze week echter overtroffen door de verschepingen, zoodat de voorraden eenige verlaging ondergingen.

Aan de markt voor voedergranen trekt Argentijnsche mais meer en meer de aandacht, omdat zij wegens het uitstekende resultaat van den oogst op zomer-afloading sterk wordt aangeboden tot zeer veel lagere prijzen dan de voor alle soorten voedergranen tegenwoordig geldende. Ook voor spoedige verscheping is het aanbod van Argentinië toegenomen, doch daarvoor wordt een zeer hooge premie betaald. Tot prijzen boven f. 200,— per 2000 Ko. wordt nieuwe Plata mais ter verscheping in de eerste helft April verhandeld, terwijl voor zomer-afloading de prijs niet hooger is dan ongeveer f. 176,—. Toch bestaat voor de eerdere positie op het genoemde hooge prijsniveau in verschillende Europeesche havens vrij goede belangstelling, omdat Roemeensche en Russische mais zich goed in prijs weten te handhaven en daarin sedert ons vorige bericht geen prijsverlaging plaats vond. Te meer verdient dit vermelding, omdat nu en dan de maismarkt te Chicago deze week bepaald flauw was met belangrijke prijsdalingen. Wel trad later eenig herstel in, vooral op 31 Maart en het slot was slechts ongeveer $\frac{3}{4}$ dollarcent per 56 lbs. lager dan een week tevoren, doch de lagere prijzen, waartoe Noord-Amerikaansche mais op eenige dagen der week te krijgen was, leidden toch tot een uitbreiding der zaken naar Nederland, Duitschland en Engeland. In Roemenië en de overige Oost-Europeesche landen had dit echter zeer weinig invloed en vooral spoedige partijen vonden tot onveranderd hooge prijzen geregeld opname, omdat de werkelijk stoomende hoeveelheid klein is. In Engeland werden enkele ladingen Russische en Roemeensche mais verhandeld, gedeeltelijk voor Scandinavië, terwijl zich ook naar Duitschland en vooral naar Nederland de vraag uitbreidde met vrij belangrijke zaken in afgeladen partijen. Daar echter het vertrekken der booten uit de Roemeensche havens wordt vertraagd door tekort aan lading, is in afwachting van het vertrek de laatste dagen de omzet geringer. De aanvoeren van mais aan de Roemeensche en Bulgaarsche havens zijn namelijk klein. Zaken in mais van Argentinië op zomer-afloading waren wegens den verder gedaalden prijs deze week wat grooter. In Engeland werden hierin reeds geruimen tijd meer zaken gedaan dan op het vasteland en de omzet aan de Engelsche markt onderging

dan ook geen vermeerdering, doch op het vasteland ontstond meer belangstelling naar Duitschland, Nederland en België, en ook de Noordsche landen traden nu en dan als koper op. De termijnmarkten in Argentinië fluctueerden ook deze week slechts zeer weinig en prijsverlaging vond aan die markten niet plaats. Op 31 Maart waren de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario hooger, doch de lagere zevrachten waren de geheele week en ook op 1 April nog oorzaak, dat in Europa de prijzen geleidelijk daalden. In Nederlandsch-Indische mais kon zich een vrij belangrijke handel ontwikkelen, niet alleen naar Nederland, doch ook naar andere West-Europeesche destinaties. De prijzen voor aflading in Maart en April waren dan ook den laatsten tijd vrij belangrijk gedaald, waardoor het artikel meer algemeen de aandacht trok. Naar Nederland vermeerderde ook, nadat houders aanleiding vonden goedkoper af te geven, de omzet in eerdere posities, vooral wat witte mais aangaat. Nu in Zuid-Afrika de resultaten van den nieuwen oogst iets schijnen mee te vallen, wordt weder meer Zuid-Afrikaansche mais van den ouden oogst aangeboden en de vrij belangrijke omvang van dit aanbod duidt er op, dat het overschot niet zonder betekenis is. De laatste dagen werden tot de gedaalde prijzen vrij geregeld zaken gedaan naar Engeland, Nederland en Duitschland, zoolvel in witte als in gele Zuid-Afrikaansche mais, vooral op April aflading.

Voor gerst is de vraag slecht. In Engeland bepalen de zaken zich vooral tot Britsch-Indische gerst, waarin vooral in het begin der week het aanbod dringend was, wat ook voor dit artikel tot vrij sterke prijsdaling leidde. Later werden echter weder iets hogere prijzen betaald. Russische en Donau gerst zijn moeilijk te plaatsen, ofschoon gerst nu reeds geruimen tijd goedkoper is dan mais. Enkele zaken in Russische gerst werden echter op 31 Maart op het verlaagde niveau weder naar Nederland gedaan en ook eenige partijen Donau gerst konden worden opgeruimd. De voorraden Noord-Afrikaansche gerst te Rotterdam beginnen af te nemen, nu van deze gerstsoort voorloopig geen nieuwe aanvoeren te verwachten zijn.

In haver werden in Engeland meer zaken gedaan en naast Plata haver werden deze week ook Canadeesche soorten weder vrij geregeld gekocht. Op het vasteland is de vraag naar haver echter nog steeds niet levendig. Uit de Vereenigde Staten wordt een vermeerdering van den haveruitzaai van ongeveer 7 pCt. gemeld.

SUIKER.

In New York fluctueerden de prijzen voor suiker deze week niet veel. Spot Centrifugals bleven op $\$c$, 6,65 genoteerd, terwijl op de termijnmarkt de openings- en slotnoteringen met het daartusschen liggende laagste punt als volgt waren: Mei 5,02/4,95/5,08; Juli 5,08/5,04/5,17; September 5,03/4,99/5,13 en December 4,55/4,51/4,63,—.

Cubasuiker voor prompte en April verscheping werd ver-

handeld tot prijzen tusschen 4,87½ en 5,12½ \$c. c. & f. New York, waartoe echter geene zeer groote kwantiteiten omgingen. Fabrikanten op Cuba houden zich, vooral nu de spoorwegstaking geëindigd is, nogal gereserveerd en anderzijds koopen Raffinadeurs slechts mondjesmaat in afwachting hoe de toestand op Cuba zich zal ontwikkelen. Men verwacht echter dat de laatsten binnenkort op ruimere schaal in hunne behoeften zullen moeten voorzien.

De laatste Cubastatistiek luidt als volgt:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 22 Maart '24	191.253	203.791	183.044
Tot. sedert 1 Dec. '23-22 Mrt. '24	1.935.134	1.959.835	1.429.783
Aantal werkende fabrieken ..	176	177	180
Weekexport 22 Maart '24....	128.694	141.845	112.911
Tot. sedert 1 Jan. '24-22 Mrt. '24	1.320.214	1.361.066	692.410
Totale voorraad op 22 Mrt. '24	614.920	599.669	930.084

In Engeland verlaagden Raffinadeurs de prijzen van hun product voor alle posities met Sh. 1/-. Ook de Engelsche Raffinaderijen zijn slecht voorzien van ruwsuiker.

De zichtbare voorraden bedragen volgens C. Czarnikow, London:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Feb. '24	878.000	960.000	694.000
Tsjechoslowakije 1 Mrt. '24..	454.000	352.000	339.000
Frankrijk 1 Mrt. '24	197.000	164.000	130.000
Holland 1 Mrt. '24.....	92.000	163.000	224.000
België 1 Feb. '24	121.000	107.000	108.000
Engeland 1 Mrt. '24	201.000	258.900	153.000
Europa....	1.943.000	2.004.900	1.648.000
Ver. Stat. (Atl. hav.) 26 Mrt. '24	195.000	209.000	222.000
Cuba 22 Mrt. '24.....	615.000	599.000	930.000
Totaal ..	2.753.000	2.812.900	2.800.000

Op Java daalden de prijzen voor disponibile suiker in verband met de spoedig te verwachten eerste leveringen van den ditjarigen oogst; de nominale waarde voor prompte Superieur is nu f 18,75 en voor No. 16 en hooger f 18,25. Herverkoopen van Superieur Mei/Juni levering vonden plaats tot f 17.— à f 17,25, Juli levering Superieur tot f 16,— à f 16,25 en No. 16 en hooger tot f 15,50, terwijl Superieur voor latere levering tot f 15,75 verhandeld werd. De Trust weigerde biddingen beneden f 16.— voor restant oogsten Superieur.

De markt hier te lande opende in eene vaste stemming met koopers voor Mei tot f 33,62½ en Augustus tot f 29,37½ doch later liepen de prijzen door groot realisatieaanbod ca. f 1.— tot f 1,25 terug en was de stemming daarna afwisselend prijshoudend of flauw. Aan het einde der week trokken verkoopers zich eenigszins terug en sloot de markt hierdoor en eveneens naar aanleiding van de hoogere noteringen te New-York in eene vaste stemming met koopers tot de volgende prijzen: Mei f 33,25 en Augustus f 29,—. In November/December ging weinig om en ondergingen de prijzen voor dezen termijn weinig verandering; de notering hiervoor was ca. f 25,25. De omzet op de termijnmarkt bedroeg gedurende de afgelopen week 12.000 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per	Cuba's 96 pCt. c.f.f.	
			Mell/Juni	Maart	
27 Mrt. '24	f 28¼	Sh. 64/-	Sh. 24/3	Sh. 26/3	\$ cts. 6,65
20 „ '24	„ 29½/16	65/-	25/-	27/9	6,72
27 Mrt. '23	„ 35	65/9	26/-	27/6	7,28
27 Mrt. '22	„ 23¼	51/3	19/-	13/6	3,89
4 Juli '14	„ 11½/88	18/-	—	—	3,26

COPRA.

De markt was deze week wederom vrij sterk fluctueerend. Consumenten kochten tot de laagste prijzen, doch trokken zich later, toen de prijzen opliepen, weer terug.

De noteringen zijn:

Nederl.-Ind. f.m.s. stoomend	f 32¼/8
„ „ „ April afdading	„ 31¾/8
„ „ „ Mei	„ 31¼
„ „ „ Juni	„ 31¼

31 Maart 1924.

STEENKOLEN.

De markt blijft onder den druk van de verwacht wordende werkstaking van de mijnwerkers in Engeland vast. Niet alleen koopen thans de Engelsche verbruikers zelve om zoo te zeggen elke vrijkomende hoeveelheid weg, doch ook het Continent en voornamelijk Italië gaat thans op grootere schaal deelnemen aan den wedloop om kolen, aangezien men zich op het vasteland toch niet zoo geheel durft over te geven aan de algemeen uitgesproken verwachting, dat de staking niet zal komen. In Engeland zelf is het gevoelen vrij algemeen, dat ze zal komen, doch dan van korten duur zal zijn.

Westfaalsche kolen komen in groote hoeveelheden binnen en men mag wel zeggen, dat ze op het oogenblik de Nederlandsche kolenmarkt beheerschen.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde ..	f 16,50
Durham Ongezeefde	„ 16,50
Cardiff Ongezeefde.....	„ 19,75
Schotsche Gezeefde	„ 16,25
Westfaalsche Vetsfölder	„ 17,25
„ Vetsstukken.....	„ 19,25
„ Smeenootjes	„ 18,50
„ Gasvlamsfölder ..	„ 17,25
„ Gietcokes	„ 24,50

alles per ton van 1000 K.G., franco station Rotterdam/Amsterdam. Markt prijshoudend.

1 April 1924.

The Anglo-South American Bank, Ltd.

Kapitaal en Reserves meer dan £ 13.000.000,—.

Argentinië - Chili - Uruguay -
Peru - Mexico - Barcelona -
Bilbao - Madrid - Vigo - Sevilla -
Valencia.

Bank- en Wisselzaken,
Handelscredieten.
Incasseeren van documentaire
wissels.
Aan- en verkoop van Effecten.

Hoofdkantoor: 62 Old Broad Street, London E.C.

The Anglo-South American Bank Ltd. is ook vertegenwoordigd in de Vereenigde Staten door de Anglo South American Trust Company, New York (erkend volgens de wetten van den staat New York), in Frankrijk door de Banque Anglo-Sud Américaine, Société Anonyme, Parijs, en in Brazilië en in geheel Centraal Amerika door haar zuster-instellingen: The British Bank of South America Ltd. - The Commercial Bank of Spanish America Ltd.